

*Grete Dahl, Anette Walstad Enes, Tor Jørgensen
og Cassie Trewin*

Langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp

Rapporter

I denne serien publiseres statistiske analyser, metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her, oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

Reports

This series contains statistical analyses and method and model descriptions from the various research and statistics areas. Results of various single surveys are also published here, usually with supplementary comments and analyses.

© Statistisk sentralbyrå, april 2006
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen,
vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537-6971-7 Trykt versjon
ISBN 82-537-6972-5 Elektronisk versjon
ISSN 0806-2056

Emnegruppe
03.04.30

Design: Enzo Finger Design
Trykk: Statistisk sentralbyrå/243

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpig tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Desimalskilletegn	Decimal punctuation mark	,(,)

Sammendrag

Grete Dahl, Anette Walstad Enes, Tor Jørgensen og Cassie Trewin

Langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp

Rapporter 2006/13 • Statistisk sentralbyrå 2006

Formål

Formålet med analysen er å kartlegge kjennetegn ved personer som mottar økonomisk sosialhjelp, med spesielt fokus på langtidsmottakere av sosialhjelp. Personene som inngår i analysen er personer som mottok økonomisk sosialhjelp i 2004, og for disse er det registrert viktige kjennetegn som stønadstid for årene 1998-2004, demografiske variable og opplysninger om trygd, sysselsetting, utdanning og inntekt. Opplysningene er hentet fra FD-Trygd, NUDB og forskjellige større inntektsregistre i Statistisk sentralbyrå.

Analysen er utført på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, og resultatene skal nyttes i en stortingsmelding om arbeid, velferd og inkludering.

Stønadstid og demografiske opplysninger

Nesten 129 300 bosatte personer mottok økonomisk sosialhjelp i 2004. Av disse utgjør langtidsmottakerne 52 prosent eller nesten 67 800 personer. Langtidsmottakere er personer som har minst én sammenhengende stønadsperiode av minst seks måneders varighet i løpet av årene 1998-2004. Disse personene er ganske massivt inne i sosialhjelpsordningen. I perioden 1998-2004 har langtidsmottakerne i gjennomsnitt 6,4 stønadsperioder pr. person, og langtidsmottakerne har i gjennomsnitt vært inne i sosialhjelpsordningen i 35 måneder, eller nesten tre år, i løpet av disse syv årene. Av langtidsmottakerne er det også gitt opplysninger for en gruppe som er ganske ekstrem med hensyn på lengden på stønadstiden. Dette er de personene som har mottatt sosialhjelp sammenhengende i hele perioden 2002-2004. Gruppen er liten og omfatter knapt 3 500 personer eller 5 prosent av alle langtidsmottakere, og gjennomsnittlig stønadstid for denne gruppen i perioden 1998-2004 er 66 måneder. For stønadspopulasjonen 2004 er gjennomsnittlig stønadstid 22 måneder, og dette er omtrent samme stønadstid som for stønadspopulasjonen 1996, som påvist i et tidligere arbeid fra Statistisk sentralbyrå, Notater 99/34.

Det er flere menn enn kvinner som mottar sosialhjelp. Dette avspeiler ikke større behov for sosialhjelp blant menn enn blant kvinner, men at menn oftere enn kvinner er søkere av sosialhjelp i familier som trenger slik støtte. Forskjellen i andelen menn og kvinner er spesielt stor for personer med lang stønadstid. For langtidsmottakere som har en gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 på inntil ett år er andelen menn 56 prosent, mens andelen menn er 65 prosent for langtidsmottakere med stønadstid på mer enn fem år.

Sosialhjelpsmottakere er en ung gruppe, og aldersfordelingen er omtrent den samme for langtidsmottakerne som for alle personer som mottok sosialhjelp i 2004. Sosialhjelp gis som hovedregel bare til personer som er 18 år eller eldre, og ved utgangen av 2004 er gjennomsnittlig alder for langtidsmottakerne 37 år, for stønadspopulasjonen 2004 36 år, og for befolkningen 18 år og over 47 år. Det er videre en sterk positiv korrelasjon mellom personenes alder og gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004.

Sosialhjelpsmottakerne, og spesielt langtidsmottakerne, utgjør en klart større andel av befolkningen 18 år og over i Oslo og i en del andre større byer enn i resten av landet. Sosialhjelpsmottakere som er bosatt i Oslo og Bergen har også gjennomsnittlig noe lengre stønadstid enn sosialhjelpsmottakere som er bosatt i landet for øvrig. Dette gjelder både for langtidsmottakerne og for personene i stønadspopulasjonen 2004.

Sosialhjelpsmottakere er klart overrepresentert blant skilte/separerte og ugifte, mens det for enker/enkemenn og gifte er en klar underrepresentasjon. Dette gjelder både for langtidsmottakere og stønadspopulasjonen 2004. For eksempel utgjør separerte langtidsmottakere 5,5 prosent av alle separerte personer 18 år og over, ugifte utgjør 3,2 prosent av alle ugifte, mens enker/enkemenn som er langtidsmottakere utgjør bare 0,8 prosent av alle enker/enkemenn 18 år og over. For de ulike sivilstandskategoriene er imidlertid gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 klart lengst for enker/enkemenn, og dette har trolig sammenheng med en overvekt av eldre personer i denne gruppen.

Nesten 32 100 førstegenerasjonsinnvandrere mottok sosialhjelp i 2004. Disse personene utgjør 25 prosent av alle sosialhjelpsmottakere og 12 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere 18 år og over. Av førstegenerasjonsinnvandrere med sosialhjelp er nesten 21 900 personer langtidsmottakere, og andelen langtidsmottakere er betydelig høyere blant førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp enn blant alle sosialhjelpsmottakere, henholdsvis 68 prosent mot 52 prosent. Blant førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp er 96 prosent av langtidsmottakerne fra ikke-vestlige land, og ikke-vestlige land er sterkt overrepresentert blant førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp. Gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 er imidlertid like lang for langtidsmottakere blant førstegenerasjonsinnvandrere som for alle langtidsmottakere.

Etterkommerne er liten og svært ung befolkningsgruppe, og bare 11 000 av de, i alt, vel 63 900 etterkommere er 18 år eller eldre. Av personene som er 18 år eller eldre mottok 5 prosent sosialhjelp i 2004, og 37 prosent av sosialhjelpsmottakerne var langtidsmottakere. Disse personene har vesentlig kortere gjennomsnittlig stønadstid enn førstegenerasjonsinnvandrere og andre sosialhjelpsmottakere

Trygd, sosialhjelp som viktigste inntektskilde og sysselsetting.

Sosialhjelp forekommer langt hyppigere blant enslige forsørgere med overgangsstønad enn blant uførepensjonister og alderspensjonister. Av enslige forsørgere med overgangsstønad mottok 21 prosent sosialhjelp i 2004, og de tilsvarende andelen blant uførepensjonister og alderspensjonister er henholdsvis 6 prosent og 0,5 prosent. Både for enslige forsørgere som er langtidsmottakere og for alle enslige forsørgere som mottar sosialhjelp er gjennomsnittlig stønadstid forholdsvis kort, mens gjennomsnittlig stønadstid er lengre enn landsgjennomsnittet for uføre- og alderspensjonister som mottar sosialhjelp.

Nesten 32 900 personer, eller 26 prosent av alle personer i stønadspopulasjonen 2004, hadde sosialhjelp som viktigste inntektskilde i 2003. Med sosialhjelp som viktigste inntektskilde menes at sosialhjelpen utgjør høyeste kronebeløp av alle inntektsposter. Personene i denne gruppen har omtrent samme gjennomsnittsalder som alle sosialhjelpsmottakere, men gruppen er kjennetegnet ved forholdsvis mange langtidsmottakere, og betydelig lengre stønadstid enn gjennomsnittet for alle sosialhjelpsmottakere.

Langtidsmottakere er ikke så ofte sysselsatt som andre sosialhjelpsmottakere. Av alle langtidsmottakere var 18 prosent sysselsatt pr. 31.12.2002, mens tilsvarende andel var 27 prosent for alle personer som mottok sosialhjelp i 2004. Både for langtidsmottakere og for andre sysselsatte personer som mottar sosialhjelp er gjennomsnittlig stønadstid kortere enn gjennomsnittet for alle personer som mottar sosialhjelp.

Utdanning

Utdanningsnivået til sosialhjelpsmottakerne var i 2004 mye lavere enn hele befolkningens utdanningsnivå, og det var lavest blant de som mottok stønad i hele perioden 2002-2004. Blant langtidsmottakerne av sosialhjelp var utdanningsnivået lavest i gruppa med lengst stønadstid og høyest i gruppa med kortest stønadstid, men forskjellene var ikke så store. Forskjellene i utdanningsnivå mellom sosialhjelpsmottakerne og hele befolkningen ble mindre med økende alder. Dette gjaldt både for menn og kvinner. Høyest andel av sosialhjelpsmottakere med høyere utdanning finner vi blant de som bodde i Oslo og lavest andel blant de som bodde utenfor de store byene. Det var litt mindre forskjeller i utdanningsnivå mellom førstegenerasjonsinnvandrere som var sosialhjelpsmottakere og alle førstegenerasjonsinnvandrere enn det var mellom de uten innvandrerbakgrunn som var sosialhjelpsmottakere og alle uten innvandrerbakgrunn.

En av ti sosialhjelpsmottakene var i utdanning høsten 2004. Dette var omtrent den samme andelen som for hele befolkningen. En av fire av sosialhjelpsmottakerne som var i utdanning, tok en høyere utdanning. Lengre stønadsperiode betydde lavere andel i utdanning. Andelen mannlige og kvinnelige sosialhjelpsmottakere i ulike aldersgrupper som var registrert i en eller annen utdanning, var om lag den samme. Høyest andel i utdanning var det blant sosialhjelpsmottakere som var bosatt i Trondheim og lavest andel blant de som var bosatt i Oslo. En noe lavere andel av førstegenerasjonsinnvandrere som var sosialhjelpsmottakere var registrert i utdanning enn av alle førstegenerasjonsinnvandrere. Det samme var tilfelle for de uten innvandrerbakgrunn.

Inntekt

En oversikt over sosialhjelpsmottakernes inntekter viser at langtidsmottakere av sosialhjelp har lavere individuelle inntekter og husholdningsinntekter enn resten av befolkningen. Siden svært få er yrkestilknyttet i denne gruppen, er også yrkesinntektene lave. Dette gjenspeiler seg også i størrelsen på flere av de stønadene som tidligere yrkesaktive har krav på. Både sykepengene og arbeidsledighetstrygd er lave for de som har mottatt sosialhjelp over lang tid. En relativt stor andel sosialhjelpsmottakere mottar rehabiliterings- og attføringspenger. Sosialhjelp utgjør nesten 40 prosent av samlet inntekt for denne gruppen, og øker i relativ betydning etter hvert som stønadstiden øker, mens yrkesinntektene på sin side går ned. Det er flest langtidsmottakere i alderen 25 til 39 år, men det er de over 60 år som i gjennomsnitt mottar mest i sosialhjelp. Innvandrere er overrepresentert blant langtidsmottakere. Disse har svak tilknytning til arbeidsmarkedet og har i mange tilfeller ikke fått opparbeidet seg trygderettigheter. De fleste husholdninger med en langtidsmottaker av sosialhjelp består av aleneboende. Det er også i denne husholdningstypen vi finner de med lavest inntekt etter skatt per forbruksenhet. De av langtidsmottakerne som er vedvarende mottakere av sosialhjelp har et inntektsnivå som er noe høyere enn for alle langtidsmottakere, men likevel klart lavere enn for resten av befolkningen. Yrkestilknytningen for denne gruppen av sosialhjelpsmottakere er enda svakere enn for alle langtidsmottakere sett under ett, noe som gir utslag i svært lave yrkesinntekter og et lavt nivå på yrkesrelaterte stønader som for eksempel sykepengene, arbeidsledighetstrygd og rehabiliteringspenger. I tillegg befinner mange i denne gruppen seg utenfor trygdesystemet, ved at relativt få mottar pensjoner fra folketrygden. Sosialhjelp er den helt dominerende inntektskilden og utgjør hele 80 prosent av samlet inntekt for denne gruppen. Ser en på alle sosialhjelpsmottakere under ett, har denne gruppen - ikke uventet - lavere inntekt enn resten av befolkningen. Siden mange her trolig bare mottar sosialhjelp over en begrenset periode, er det likevel flere yrkestilknyttede i denne gruppen enn blant langtidsmottakerne. Yrkesinntekten utgjør over 30 prosent av samlet inntekt, samt at yrkesrelaterte stønader også er høyere. Sosialhjelp utgjør derfor en mindre andel av samlet inntekt blant alle med sosialhjelp, enn blant de med et langvarig stønadsforhold.

Prosjektstøtte: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Innhold

1. Innledning	9
1.1. Formål	9
1.2. Omfang, datakilder og metode.....	9
1.3. Begreper og kjennemerker	9
2. Stønadstid og demografiske opplysninger	11
2.1. Stønadstid	11
2.2. Noen demografiske kjennemerker	13
2.3. Innvandrere	17
3. Trygd, sosialhjelp som viktigste inntektskilde og sysselsetting	20
3.1. Trygd.....	20
3.2. Sosialhjelp som viktigste inntektskilde.....	21
3.3. Sysselsetting	22
4. Utdanning.....	24
4.1. Utdanningsnivå	24
4.2. Sosialhjelpsmottakere i utdanning	29
5. Inntekt	32
5.1. Individuelle inntekter	32
5.2. Inntektssammensetning etter lengde på stønadstid	34
5.3. Alder og kjønn	35
5.4. Innvandrerbefolkningen.....	37
5.5. Husholdningsinntekter.....	37
Referanser	39
Tidligere utgitt på emneområdet.....	40
De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter	41

Figurregister

5. Inntekt

5.1. Andeler samlet inntekt	33
5.2. Sosialhjelp, yrkesinntekt og samlet inntekt etter stønadstid. Gjennomsnitt kroner. 2003	34
5.3. Sosialhjelp, yrkesinntekt og samlet inntekt for langtidsmottakere. Gjennomsnitt kroner. 2003	36
5.4. Andeler av samlet inntekt.....	36

Tabellregister

2. Stønadstid og demografiske opplysninger

2.1. Personer som mottar sosialhjelp i 2004. Langtidsmottakere i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent. Gjennomsnittlig antall stønadsperioder pr. person i perioden 1998-2004	11
2.2. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 etter stønadstid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent	12
2.3. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 etter år de første gang mottar sosialhjelp i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent. Gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004. Måneder	12
2.4. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 etter kjønn, alder og bosted. Antall personer og prosent	13
2.5. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 som andel av befolkningen 18 år og over. Grupper for kjønn, alder og bosted. Prosent	14
2.6. Langtidsmottakere etter kjønn, alder og bosted. Stønadstid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent.....	14
2.7. Gjennomsnittlig stønadstid pr. person i perioden 1998-2004 for personer som mottar sosialhjelp i 2004 i grupper for kjønn, alder og bosted. Måneder	15
2.8. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 etter sivilstand og familietype. Antall personer og prosent	15
2.9. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 som andel av befolkningen 18 år og over. Grupper for sivilstand og familietype. Prosent	15
2.10. Langtidsmottakere etter sivilstand og familietype. Stønadstid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent.....	16
2.11. Gjennomsnittlig stønadstid pr. person i perioden 1998-2004 for personer som mottar sosialhjelp i 2004 i grupper for sivilstand og familietype. Måneder	16
2.12. Førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp i 2004 etter landbakgrunn. Antall personer og prosent...	17
2.13. Førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp i 2004 som andel av alle førstegenerasjonsinnvandrere 18 år og over. Grupper for landbakgrunn. Prosent	17
2.14. Førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp i 2004. Stønadstid, alder og andelen menn.....	18
2.15. Førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp i 2004 etter stønadstid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent	18
2.16. Etterkommere som mottar sosialhjelp i 2004. Stønadstid, alder og andelen menn.....	19

3. Trygd, sosialhjelp som viktigste inntektskilde og sysselsetting

3.1. Trygdemottakere som mottar sosialhjelp i 2004. Stønadstid, alder, andelen kvinner/menn og andelen minstepensjonister	20
3.2. Trygdemottakere som mottar sosialhjelp i 2004 etter stønadstid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent.....	21
3.3. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 og som har sosialhjelp som viktigste inntektskilde i 2003. Stønadstid, alder og andelen menn	22
3.4. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 og som har sosialhjelp som viktigste inntektskilde i 2003, etter stønadstid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent	22
3.5. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 og som er sysselsatt pr. 31.12.2002. Stønadstid, alder og andelen menn	23
3.6. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 og som er sysselsatt pr. 31.12.2002, etter stønadstid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent.....	23

4. Utdanning

4.1.	Stønadspopulasjonen 2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober og stønadsguppe. Prosent	24
4.2.	Stønadspopulasjonen 2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå ¹ per 1. oktober og stønadsguppe. Prosent	25
4.3.	Langtidsmottakere, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004 og stønadstid. Prosent	25
4.4.	Langtidsmottakere, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004, kjønn og alder. Prosent	25
4.5.	Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004, kjønn og alder. Prosent	26
4.6.	Stønadspopulasjonen 2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober, kjønn og alder. Prosent	26
4.7.	efolkningen 18 år og over, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004, kjønn og alder. Prosent	26
4.8.	Langtidsmottakere, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004 og bosted per 1. januar 2005. Prosent	27
4.9.	Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004 og bosted per 1. januar 2005. Prosent	27
4.10.	Stønadspopulasjonen 2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004 og bosted per 1. januar 2005. Prosent	27
4.11.	Langtidsmottakere, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004, kjønn og innvandringskategori. Prosent	28
4.12.	Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004, kjønn og innvandringskategori. Prosent	28
4.13.	Stønadspopulasjonen 2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober, kjønn og innvandringskategori. Prosent	28
4.14.	Befolkningen 18 år og over, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004, kjønn og innvandringskategori. Prosent	28
4.15.	Stønadspopulasjonen 2004, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober og stønadsguppe. Prosent	29
4.16.	Langtidsmottakere, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober 2004 og stønadstid. Prosent	29
4.17.	Langtidsmottakere, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober 2004, kjønn og alder. Prosent	30
4.18.	Stønadspopulasjonen 2004, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober, kjønn og alder. Prosent	30
4.19.	Befolkningen 18 år og over, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober 2004, kjønn og alder. Prosent	30
4.20.	Langtidsmottakere, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober 2004 og bosted per 1. januar 2005. Prosent	30
4.21.	Stønadspopulasjonen 2004, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober og bosted per 1. januar 2005. Prosent	30
4.22.	Langtidsmottakere, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober 2004, kjønn og innvandringskategori. Prosent	31
4.23.	Stønadspopulasjonen 2004, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober, kjønn og innvandringskategori. Prosent	31
4.24.	Befolkningen 18 år og over, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober 2004, kjønn og innvandringskategori. Prosent	31

5. Inntekt32

5.1.	Gjennomsnittlige inntekter for mottakere av sosialhjelp, etter stønadsomfang. 2003. Kroner	32
5.2.	Andeler sosialhjelpsmottakere som mottar de ulike inntektspostene i 2003	34
5.3.	Gjennomsnittlige inntekter for langtidsmottakere av sosialhjelp, etter stønadstid. 2003. Kroner	35
5.4.	Inntektssammensetningen til husholdninger hvor minst én person mottok sosialhjelp i 2004, etter stønadsomfang og antall personer i husholdningen. Gjennomsnitt. 2003	38

1. Innledning

1.1. Formål

Formålet med analysen er å kartlegge kjennetegn ved personer som mottar økonomisk sosialhjelp. Personene som inngår i analysen er personer som mottok økonomisk sosialhjelp i 2004, og for disse er det registrert viktige kjennetegn som stønadstid for årene 1998-2004, demografiske variable og opplysninger om trygd, sysselsetting, utdanning og inntekt.

I analysen fokuseres det spesielt på personer som er langtidsmottakere av sosialhjelp. Dette er personer som inngår i stønadspopulasjonen 2004 og som har minst én sammenhengende stønadperiode av minst seks måneders varighet i løpet av årene 1998-2004. I analysen blir det også gitt spesiell oppmerksomhet til en liten undergruppe av langtidsmottakere. Dette er personer som har mottatt sosialhjelp sammenhengende i hele perioden 2002-2004.

Analysen er utført på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, og resultatene skal nyttes i en stortingsmelding om arbeid, velferd og inkludering.

1.2. Omfang, datakilder og metode

Omfang

Analysen omfatter personer som mottok økonomisk sosialhjelp i hele eller deler av året 2004, og disse personene er omtalt som stønadspopulasjonen 2004. Av personene i stønadspopulasjonen er det spesielt vektlagt å gi opplysninger om langtidsmottakere av sosialhjelp, se ellers omtale i boksen, neste side.

Datakilde og analyseenhet

Dataene er hentet fra FD-Trygd (Forløpsdatabasen-Trygd), NUDB (Nasjonal Utdanningsdatabase) og forskjellige større inntektsregistre i Statistisk sentralbyrå. Analysen er basert på en fulltelling. Person er analyseenhet.

Metode

For å presentere analyseresultatene er det nyttet frekvenstabeller og figurer i tilknytning til verbale framstillinger.

1.3. Begreper og kjennemerker

Sosialhjelpsmottaker: Person som mottar økonomisk sosialhjelp etter Lov om sosiale tjenester.

Stønadspopulasjonen 2004: Alle sosialhjelpsmottakere som mottar økonomisk sosialhjelp i hele eller deler av 2004 og som er bosatt pr. 1.1.2005.

Langtidsmottaker: Sosialhjelpsmottaker som inngår i stønadspopulasjonen 2004 og som har minst én sammenhengende stønadperiode av minst seks måneders varighet i løpet årene 1998-2004.

Mottaker med stønad i hele perioden 2002-2004: Langtidsmottaker som mottar økonomisk sosialhjelp sammenhengende i perioden 2002-2004.

Familietype: De familietyperne som er oppgitt, er ektepar uten barn, ektepar med barn og samboerpar med felles barn. For personer som tilhører andre familietyper er nyttet betegnelsen Andre.

Førstegenerasjonsinnvandrere: Bosatt person som er født i utlandet med to utenlandsfødte foreldre.

Bosatt person født i Norge med to utenlandsfødte foreldre, ofte kalt etterkommer.

Landbakgrunn: Innvandrere som er født i utlandet får som hovedregel eget fødeland som landbakgrunn.

Verdensregioner: De fem verdensregionene er Norden, Vest-Europa (unntatt Tyrkia), Øst-Europa, Nord-Amerika og Oceania, og Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Tyrkia.

Vestlige land: Norden, Vest-Europa (unntatt Tyrkia), Nord-Amerika og Oceania.

Ikke-vestlige land: Øst-Europa, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika og Tyrkia.

Alderspensjonist: Person som mottar alderspensjon fra folketrygden.

Uførepensjonist: Person som mottar uførepensjon fra folketrygden. Foreløpig uførestønad og tidsbegrenset uførestønad er ikke regnet som uførepensjon.

Minstepensjon: Pensjon hvor særtilllegg inngår, det vil si at særtillegget er større enn null.

Enslig forsørger med overgangsstønad: Person som har eneomsorgen for barn og som mottar overgangsstønad fra folketrygden.

Sosialhjelp som viktigste inntektskilde: Sosialhjelpen utgjør høyeste kronebeløp av alle inntektsposter.

Sysselsatt: Som sysselsatt person er regnet arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende som er sysselsatt pr. 31.12.2002.

Utdanning: Se definisjoner i kapittel 4.

Inntekt: Se definisjoner i kapittel 5.

Økonomisk sosialhjelp gis etter lov om sosiale tjenester. I 2003 kom en ny lov, lov om introduksjonsordning for nykomne innvandrere (introduksjonsloven). Loven trådte i kraft som en frivillig ordning fra 1.9.2003, og ble obligatorisk fra 1.9.2004. Introduksjonsloven trådte i kraft i midten av rapporteringsåret, og av flere grunner er det både i 2003 og 2004 ikke mulig å skille mottakerne i de to ordningene fra hverandre. Sammenblandingen av de to mottakergruppene er klart mindre i 2004 enn i 2003, men tallet på sosialhjelpsmottakere i 2004, slik de er registrert i denne analysen, vil likevel omfatte noen personer som har introduksjonsstønad, og ikke sosialhjelp i 2004. Tallet på reelle sosialhjelpsmottakere i 2004 er sålede noe lavere enn det som framgår av denne analysen.

Selv om det for stønadspopulasjonen 2004 ikke er mulig å skille mellom personer som har mottatt stønad etter lov om sosiale tjenester (sosialhjelp) og personer som har fått stønad etter introduksjonslova (introduksjonsstønad), har vi i det følgende foretatt noen beregninger som anslagsvis viser hvor mye tallet på personer i stønadspopulasjonen 2004 overestimerer tallet på reelle sosialhjelpsmottakere i 2004, og følgelig hvor mye gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 er underestimert.

Nesten 129 300 personer inngår i stønadspopulasjonen 2004. Av disse er 67 800 langtidsmottakere, og nesten 2 500 personer er førstegenerasjonsinnvandrere som er registrert som nykommere i perioden 1.9.2003-31.12.2004. Dersom vi antar at disse 2 500 personene har mottatt introduksjonsstønad, og ikke sosialhjelp, er altså tallet på sosialhjelpsmottakere, 129 300 personer, overestimert med 2 500 personer. Dersom vi videre antar at alle disse 2 500 personene er langtidsmottakere, er tallet på langtidsmottakere, 67 800 personer, også overestimert med 2 500 personer. Det er grunn til å tro at overestimeringen ikke er så stor som antydnet her, men dersom vi legger disse tallene til grunn, er gjennomsnittlig stønadstid på 22 måneder for stønadspopulasjonen 2004 i perioden 1998-2004 underestimert med anslagsvis én måned. For langtidsmottakerne er gjennomsnittlig stønadstid underestimert med vel en halv måned. Underestimeringen i gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 vil imidlertid være noe større for førstegenerasjonsinnvandrere.

Denne uklarheten i datamaterialet påvirker ikke verken tallet på personer eller gjennomsnittlig stønadstid for personer som har mottatt sosialhjelp i hele perioden 2002-2004.

2. Stønadstid og demografiske opplysninger

2.1. Stønadstid

Stønadspopulasjonen 2004 består av nesten 129 300 bosatte personer som mottok sosialhjelp i hele eller deler av 2004. Mange av disse personene har også mottatt sosialhjelp bakover i tid, og for stønadspopulasjonen 2004 har vi her sett på mottak av sosialhjelp i alle årene 1998-2004.

Det fokuseres spesielt på langtidsmottakere av sosialhjelp. Dette er de personene i stønadspopulasjonen som har minst én stønadsperiode av minst seks måneders varighet, det vil si de som har mottatt sosialhjelp sammenhengende i minst seks måneder i løpet av årene 1998-2004. Men disse personene kan også ha kortere stønadsperioder, helt ned til én måned som er regnet som korteste varighet for en stønadsperiode. Langtidsmottakerne omfatter nesten 67 800 personer eller 52 prosent av stønadspopulasjonen 2004. Av langtidsmottakerne er det også gitt opplysninger for en gruppe som er ganske ekstrem med hensyn på lengden på stønadstiden. Dette er de personene som har mottatt sosialhjelp sammenhengende i hele perioden 2002-2004. Gruppen er liten og omfatter knapt 3 500 personer eller 5 prosent av alle langtidsmottakere. Knapt halvparten av personene i stønadspopulasjonen som ikke er langtidsmottakere, har bare kortere stønadsperioder enn seks måneder i perioden 1998-2004.

Langtidsmottakerne er ganske massivt inne i sosialhjelpsordningen. I perioden 1998-2004 har langtidsmottakerne i gjennomsnitt 6,4 stønadsperioder pr. person, tabell 2.1. Disse personene har i gjennomsnitt vært inne i sosialhjelpsordningen i 35 måneder, eller nesten tre år, i løpet av disse syv årene, og 13 prosent av disse personene har mottatt sosialhjelp i mer enn fem år i denne perioden, tabell 2.2.

Mottakere med sammenhengende stønadstid i hele perioden 2002-2004 er en undergruppe langtidsmottakere med få, men lange stønadsperioder. I

gjennomsnitt for årene 1998-2004 har disse bare 2,6 stønadsperioder pr. person, men de har en gjennomsnittlig stønadstid på 66 måneder, eller fem og et halvt år. I gjennomsnitt har disse personene 88 prosent lengre stønadstid enn gjennomsnittet for alle langtidsmottakere, og 65 prosent av personene i denne gruppen har vært inne i stønadsordningen i mer enn fem år i perioden 1998-2004. Veldig mange, vel 90 prosent av disse personene, har mottatt sosialhjelp sammenhengende ikke bare i 2002-2004, men også fra før 2002 til 2004.

Sammenlignet med langtidsmottakerne, har stønadspopulasjonen 2004 i gjennomsnitt bare 5,2 stønadsperioder pr. person i årene 1998-2004. Det er også forholdsvis flere personer med kort stønadstid og færre personer med lang stønadstid blant personene i stønadspopulasjonen enn blant langtidsmottakerne. For stønadspopulasjonen er gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 22 måneder, og dette er vel ett år kortere stønadstid enn gjennomsnittlig stønadstid for langtidsmottakerne. Hele 46 prosent av personene i stønadspopulasjonen har en stønadstid på inntil ett år, 22 prosent har en stønadstid på mer enn tre år, og bare 7 prosent har en gjennomsnittlig stønadstid på mer enn fem år.

Tabell 2.1. Personer som mottar sosialhjelp i 2004. Langtidsmottakere i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent. Gjennomsnittlig antall stønadsperioder pr. person i perioden 1998-2004

	Sosialhjelpsmottakere		Gjennomsnittlig antall stønadsperioder pr. person i perioden 1998-2004
	Antall personer	Prosent	
Stønadspopulasjonen 2004	129 297	100	5,2
Langtidsmottakere	67 760	52	6,4
Av disse:			
Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004	3 465	5	2,6

Tabell 2.2. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 etter stønadstid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent

	Stønadstid i perioden 1998-2004.					Gjennomsnittlig stønadstid pr. person i perioden 1998-2004.
	Måneder					
	I alt	1-12	13-36	37-60	61-84	Måneder
Langtidsmottakere						
Antall personer	67 760	7 146	32 416	19 377	8 821	35
Prosent	100	11	48	29	13	
Av disse:						
Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004						
Antall personer	3 465	-	85	1 141	2 239	66
Prosent	100	-	2	33	65	
Stønadspopulasjonen 2004						
Antall personer	129 297	58 834	42 135	19 507	8 821	22
Prosent	100	46	33	15	7	

Tabell 2.3. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 etter år de første gang mottar sosialhjelp i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent. Gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004. Måneder

	I alt	År personene første gang mottar sosialhjelp						
		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Langtidsmottakere								
Antall personer	67 760	26 689	10 603	7 663	6 812	6 424	6 786	2 783
Prosent	100	39	16	11	10	9	10	4
Gjennomsnittlige stønadstid i perioden 1998-2004								
Måneder	35	46	40	35	28	22	14	9
Av disse:								
Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004								
Antall personer	3 465	1 908	622	479	371	85	-	-
Prosent	100	55	18	14	11	2	-	-
Gjennomsnittlige stønadstid i perioden 1998-2004								
Måneder	66	75	63	54	43	36	-	-
Stønadspopulasjonen 2004								
Antall personer	129 297	37 169	15 798	12 189	11 350	11 526	15 465	25 800
Prosent	100	29	12	9	9	9	12	20
Gjennomsnittlige stønadstid i perioden 1998-2004								
Måneder	22	37	31	25	20	16	10	3

Den gjennomsnittlige stønadstiden på 22 måneder for stønadspopulasjonen 2004 kan sammenlignes med opplysninger i et tidligere arbeid fra Statistisk sentralbyrå, "Forskjeller i levekår", Notater 99/34. I den analysen er gjennomsnittlig stønadstid beregnet til 19 måneder for stønadspopulasjonen 1993 og 23 måneder for stønadspopulasjonen 1996, når det for begge populasjonene er tatt hensyn til stønadperioder syv år bakover i tid. Fra 1993 til 1996 er altså gjennomsnittlig stønadstid økt med fire måneder, mens vi ikke ser en tilsvarende økning fra 1996 til 2004. Som nevnt i kapittel 1.2, er gjennomsnittlig stønadstid for stønadspopulasjonen 2004 et underestimat på stønadstiden for de personene som er reelle sosialhjelpsmottakere i 2004, siden noen personer med introduksjonsstønad er regnet med i stønadspopulasjonen. Denne underestimeringen utgjør imidlertid anslagsvis bare en måned i gjennomsnittlig stønadstid for stønadspopulasjonen 2004, og gjennomsnittlig stønadstid har således ikke økt fra 1996 til 2004. For langtidsmottakerne som har en gjennomsnittlig stønadstid på 35 måneder, utgjør denne underestimeringen vel en halv måned,

mens gjennomsnittlig stønadstid for gruppen mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004 ikke er påvirket av at noen personer med introduksjonsstønad er inkludert i stønadspopulasjonen 2004.

Gjennomsnittlig stønadstid pr. person er naturlig nok lengre for personer som er kommet tidlig inn i ordningen enn for personer som er kommet senere inn i sosialhjelpsordningen. Av langtidsmottakerne kom nesten fire av ti personer inn i ordningen allerede i 1998, og for disse er gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 46 måneder. For de fire prosent av langtidsmottakerne som er kommet inn i ordningen i 2004 er gjennomsnittlig stønadstid 9 måneder. En tilsvarende tendens med nedgang i gjennomsnittlig stønadstid for personer som kommer senere inn i ordningen finnes også for gruppen personer som har mottatt sosialhjelp sammenhengende i 2002-2004 og for stønadspopulasjonen 2004. Nesten 30 prosent, av alle personer som mottok sosialhjelp i 2004 kom inn i ordningen for første gang i 1998, tabell 2.3.

Tabell 2.4. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 etter kjønn, alder og bosted. Antall personer og prosent

	Langtidsmottakere				Stønads- populasjonen 2004	Befolkningen 18 år og over pr. 1.1.2005		
	Alle		Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004			Antall personer	Antall personer	
	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent				Prosent
I alt	67 760	100	3 465	100	129 297	100	3 518 330	100
Kjønn								
Menn	40 205	59	2 257	65	72 035	56	1 726 249	49
Kvinner	27 555	41	1 208	35	57 262	44	1 792 081	51
Alder								
Under 25 år ¹	12 151	18	167	5	28 837	22	384 234	11
25-39 år	29 140	43	1 202	35	52 837	41	986 777	28
40-59 år	22 189	33	1 449	42	39 968	31	1 245 983	35
60 år og over	4 280	6	647	19	7 655	6	901 336	26
Gjennomsnittlig alder. År	37		46		36		47	
Bosted								
Oslo	11 060	16	373	11	18 354	14	424 320	12
Bergen	4 943	7	379	11	7 991	6	183 470	5
Trondheim	2 367	3	127	4	4 763	4	120 511	3
Stavanger	2 005	3	145	4	3 426	3	86 366	2
Andre storbyer ²	6 238	9	404	12	10 787	8	242 955	7
Resten av landet	41 147	61	2 037	59	83 976	65	2 460 708	70

¹ Bare noen få sosialhjelpsmottakere er under 18 år.

² Omfatter Fredrikstad, Drammen, Skien, Kristiansand og Tromsø.

2.2. Noen demografiske kjennemerker

Det er flere menn enn kvinner som mottar sosialhjelp. Blant langtidsmottakere er andelen menn 59 prosent, blant personer som mottar stønad i hele perioden 2002-2004 65 prosent, og i stønadspopulasjonen 2004 56 prosent. I befolkningen 18 år og over er knapt halvparten menn, tabell 2.4. Menn er sterkere representert blant sosialhjelpsmottakerne enn kvinner. Menn som er langtidsmottakere utgjør 2,3 prosent av alle menn 18 år og over, mens andelen for kvinner er 1,5 prosent. I stønadspopulasjonen 2004 er tilsvarende andeler henholdsvis 4,2 prosent for menn og 3,2 prosent for kvinner, tabell 2.5. Disse resultatene avspeiler likevel ikke et større behov for sosialhjelp blant menn enn blant kvinner. Sosialhjelp gis etter søknad og vurdering av behov til personer som er 18 år eller eldre, og bare unntaksvis til yngre personer. Men i mange tilfeller ytes sosialhjelp ut fra en vurdering av familiens behov for slik hjelp, og i slike tilfeller er menn, oftere enn kvinner, oppført som søkere av sosialhjelp.

Forskjellen i andelen menn og kvinner er spesielt stor for langtidsmottakere med lang stønadstid. For langtidsmottakere som har en gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 på inntil ett år er andelen menn 56 prosent, mens andelen er 65 prosent for langtidsmottakere med stønadstid på mer enn fem år, tabell 2.6. Som en følge av dette, er gjennomsnittlig stønadstid noe lengre for menn som er langtidsmottakere enn for kvinner, henholdsvis 36 måneder mot 34 måneder, og for stønadspopulasjonen 2004 er de tilsvarende tallene 23 måneder for menn og 20 måneder for kvinner. For mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004 er det, som tidligere nevnt, nesten dobbelt

så mange menn som kvinner, men den gjennomsnittlige stønadstiden er omtrent like lang for kvinner og menn i denne gruppen, tabell 2.7.

Sosialhjelpsmottakere er en ung befolkningsgruppe, og aldersfordelingen er omtrent den samme for langtidsmottakerne som for stønadspopulasjonen 2004. Ved utgangen av 2004 er gjennomsnittlig alder for langtidsmottakerne 37 år, og for stønadspopulasjonen 2004 36 år, mens gjennomsnittsalderen for befolkningen 18 år og over er 47 år, tabell 2.4. Personer under 25 år er sterkest representert både blant langtidsmottakerne og i stønadspopulasjonen 2004. Av alle personer i alderen 18-24 år er 3,2 prosent langtidsmottakere av sosialhjelp, mens andelen er 0,5 prosent blant personer som er 60 år og over. I stønadspopulasjonen 2004 er de tilsvarende andelenene henholdsvis 7,5 prosent og 0,9 prosent, tabell 2.5.

Det er en sterk positiv korrelasjon mellom personenes alder og gjennomsnittlig stønadstid. For langtidsmottakere under 25 år er gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 24 måneder, og for langtidsmottakere 60 år og over 48 måneder, tabell 2.7. Av langtidsmottakere med en gjennomsnittlig stønadstid på inntil ett år er 37 prosent under 25 år og bare 3 prosent 60 år og over. For langtidsmottakere med en gjennomsnittlig stønadstid på mer enn fem år er bare 2 prosent under 25 år og 17 prosent 60 år og over, tabell 2.6. Korrelasjonen mellom alder og stønadstid er også svært sterk for gruppen av langtidsmottakere som mottar sosialhjelp i hele perioden 2002-2004. For personene under 25 år i denne gruppen er gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 52 måneder,

og for personene 60 år og over 70 måneder. Gjennomsnittlig stønadstid for personer under 25 år i stønadspopulasjonen 2004 er imidlertid bare 13 måneder, men stønadstiden øker med alderen, og når i gjennomsnitt 30 måneder for personer som er 60 år eller eldre.

I alt 16 prosent av langtidsmottakerne og 14 prosent av personene i stønadspopulasjonen 2004 er bosatt i Oslo,

mens Oslo bare har 12 prosent av alle personer i befolkningen 18 år og over, tabell 2.4. Bosted er registrert pr. 1.1.2005 og vi har således ikke kunnet ta hensyn til eventuelle flyttinger eller at noen av personene kan ha bodd på andre steder i løpet av perioden 1998-2004.

Tabell 2.5. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 som andel av befolkningen 18 år og over. Grupper for kjønn, alder og bosted. Prosent

	Langtidsmottakere		Stønadspopulasjonen 2004	Personer i befolkningen 18 år og over pr. 1.1.2005
	Alle	Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004 Prosent		
I alt	1,9	0,1	3,7	3 518 330
Kjønn				
Menn	2,3	0,1	4,2	1 726 249
Kvinner	1,5	0,1	3,2	1 792 081
Alder				
Under 25 år ¹	3,2	0,0	7,5	384 234
25-39 år	3,0	0,1	5,4	986 777
40-59 år	1,8	0,1	3,2	1 245 983
60 år og over	0,5	0,1	0,9	901 336
Bosted				
Oslo	2,6	0,1	4,3	424 320
Bergen	2,7	0,2	4,4	183 470
Trondheim	2,0	0,1	4,0	120 511
Stavanger	2,3	0,2	4,0	86 366
Andre storbyer ²	2,6	0,2	4,4	242 955
Resten av landet	1,7	0,1	3,4	2 460 708

¹ Se note 1, tabell 2.4.

² Se note 2, tabell 2.4.

Tabell 2.6. Langtidsmottakere etter kjønn, alder og bosted. Stønadstid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent

	1-12 måneder		13-36 måneder		37-60 måneder		61-84 måneder	
	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent
I alt	7 146	100	32 416	100	19 377	100	8 821	100
Kjønn								
Menn	3 999	56	18 427	57	12 026	62	5 753	65
Kvinner	3 147	44	13 989	43	7 351	38	3 068	35
Alder								
Under 25 år ¹	2 665	37	7 462	23	1 813	9	211	2
25-39 år	2 621	37	14 125	44	8 921	46	3 473	39
40-59 år	1 632	23	9 561	29	7 316	38	3 680	42
60 år og over	228	3	1 268	4	1 327	7	1 457	17
Bosted								
Oslo	808	11	4 859	15	3 624	19	1 769	20
Bergen	398	6	2 093	6	1 647	9	805	9
Trondheim	221	3	1 110	3	683	4	353	4
Stavanger	219	3	918	3	572	3	296	3
Andre storbyer ²	748	10	2 931	9	1 698	9	861	10
Resten av landet	4 752	67	20 505	63	11 153	57	4 737	54

¹ Se note 1, tabell 2.4.

² Se note 2, tabell 2.4.

Tabell 2.7. Gjennomsnittlig stønadstid pr. person i perioden 1998-2004 for personer som mottar sosialhjelp i 2004 i grupper for kjønn, alder og bosted. Måneder

	Langtidsmottakere		Stønadspopulasjonen 2004
	Alle perioden 2002-2004	Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004	
Alle	35	66	22
Kjønn			
Menn	36	66	23
Kvinner	34	65	20
Alder			
Under 25 år ¹	24	52	13
25-39 år	35	64	23
40-59 år	39	66	25
60 år og over	48	70	30
Bosted			
Oslo	38	68	26
Bergen	38	65	27
Trondheim	36	69	21
Stavanger	36	68	24
Andre storbyer ²	35	67	23
Resten av landet	34	65	20

1 Se note 1, tabell 2.4.

2 Se note 2, tabell 2.4.

Sosialhjelpsmottakerne, og spesielt langtidsmottakerne, utgjør også en klart større andel av befolkningen 18 år og over i Oslo og i en del andre større byer enn i resten av landet. Av befolkningen 18 år og over i Oslo utgjør for eksempel langtidsmottakerne 2,6 prosent, mens tilsvarende andel er 1,7 prosent i resten av landet, tabell 2.5. Langtidsmottakere som er bosatt i Oslo og Bergen har gjennomsnittlig noe lengre stønadstid enn langtidsmottakere som er bosatt i landet for øvrig. Det samme gjelder for stønadspopulasjonen 2004, mens det er mindre regionale forskjeller i stønadstid for personer som mottar stønad i hele perioden 2002-2004. For langtidsmottakere i Oslo og Bergen er gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 38 måneder, og i landet for øvrig varierer stønadstiden fra 34-36 måneder. For stønadspopulasjonen 2004 er gjennomsnittlig stønadstid for personer i Oslo og Bergen 26-27 måneder, og i landet for øvrig 20-24 måneder, tabell 2.7.

Tabell 2.8. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 etter sivilstand og familietype. Antall personer og prosent

	Langtidsmottakere				Stønadspopulasjonen 2004		Befolkningen 18 år og over pr. 1.1.2005	
	Alle		Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004		Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent
	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent				
I alt	67 760	100	3 465	100	129 297	100	3 518 330	100
Sivilstand								
Ugift	37 757	56	1 644	47	74 559	58	1 174 955	33
Gift	12 026	18	799	23	19 809	15	1 687 594	48
Enke/enkemann	2 009	3	257	7	3 435	3	265 600	8
Skilt	12 337	18	642	19	23 679	18	323 596	9
Separert	3 631	5	123	4	7 815	6	66 585	2
Familietype								
Ektepar uten barn	2 090	3	234	7	3 565	3	713 782	20
Ektepar med barn	9 873	15	484	14	19 644	15	1 199 179	34
Samboerpar med felles barn	2 048		27	1	4 884	4	225 413	6
Andre	53 749	79	2 720	79	101 204	78	1 379 956	39

Tabell 2.9. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 som andel av befolkningen 18 år og over. Grupper for sivilstand og familietype. Prosent

	Langtidsmottakere		Stønadspopulasjonen 2004	Personer i befolkningen 18 år og over pr. 1.1.2005
	Alle	Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004		
I alt	1,9	0,1	3,7	3 518 330
Sivilstand				
Ugift	3,2	0,1	6,4	1 174 955
Gift	0,7	0,1	1,2	1 687 594
Enke/enkemann	0,8	0,1	1,3	265 600
Skilt	3,8	0,2	7,3	323 596
Separert	5,5	0,2	11,7	66 585
Familietype				
Ektepar uten barn	0,3	0,0	0,5	713 782
Ektepar med barn	0,8	0,0	1,6	1 199 179
Samboerpar med felles barn	0,9	0,0	2,2	225 413
Andre	3,9	0,2	7,3	1 379 956

Tabell 2.10. Langtidsmottakere etter sivilstand og familietype. Stønads tid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent

	1-12 måneder		13-36 måneder		37-60 måneder		61-84 måneder	
	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent
I alt	7 146	100	32 416	100	19 377	100	8 821	100
Sivilstand								
Ugift	4 246	59	18 608	57	10 369	54	4 534	51
Gift	1 424	20	5 586	17	3 454	18	1 562	18
Enke/enkemann	125	2	634	2	631	3	619	7
Skilt	852	12	5 795	18	3 942	20	1 748	20
Separert	499	7	1 793	6	981	5	358	4
Familietype								
Ektepar uten barn	1 276	18	4 891	15	2 744	14	962	11
Ektepar med barn								
Samboerpar med felles barn	218	3	1 170	4	541	3	119	1
Andre	5 474	77	25 543	79	15 505	80	7 227	82

Som for bosted, er opplysningene om personenes sivilstand og familietype registrert pr. 1.1.2005. For disse kjennmerkene har vi således ikke kunnet ta hensyn til eller gi opplysninger om eventuelle endringer i løpet av perioden 1998-2004. Endringer i sivilstand og familietilknytning skjer kanskje hyppigere enn endringer i bosted, men vi tror likevel at opplysningene for disse kjennmerkene pr. 1.1.2005 vil gi et noenlunde godt bilde av hvordan gjennomsnittlig stønadstid etc. varierer med ulike verdier for disse variablene.

Både for langtidsmottakerne og personene i stønadspopulasjonen 2004 er mellom 50-60 prosent registrert som ugifte, mens andelen for personer som mottar stønad i hele perioden 2002-2004 er litt under 50 prosent. Skilte/separerte personer utgjør 23-24 prosent av mottakerne i alle de tre gruppene, tabell 2.8. Men andelen skilte øker med stønadstidens lengde, og blant langtidsmottakere som har mottatt sosialhjelp i mer enn fem år i perioden 1998-2004 er hver femte person skilt, tabell 2.10.

Regnet av befolkningen 18 år og over er imidlertid andelen personer med sosialhjelp høyere for skilte/separerte enn for ugifte, og svært mye høyere enn for gifte og enker/enkemenn. For eksempel utgjør separerte langtidsmottakere 5,5 prosent av alle separerte personer 18 år og over, ugifte langtidsmottakere utgjør 3,2 prosent av alle ugifte, og enker/enkemenn som er langtidsmottakere utgjør 0,8 prosent av alle enker/enkemenn 18 år og over. Omtrent tilsvarende forskjeller finnes også i stønadspopulasjonen 2004, mens det er små andelsforskjeller mellom disse sivilstandskategoriene for gruppen av personer som mottar stønad i hele perioden 2002-2004, tabell 2.9. Enker/enkemenn som gjennomgående er eldre personer, har også vesentlig lengre gjennomsnittlig stønadstid enn personene i de andre sivilstandsgruppene. For enker/enkemenn som er langtidsmottakere er gjennomsnittlig stønadstid pr. person i perioden 1998-2004 46 måneder, mens det tilsvarende tallet er 33 måneder for separerte og 34 måneder for ugifte, tabell 2.11.

Tabell 2.11. Gjennomsnittlig stønadstid pr. person i perioden 1998-2004 for personer som mottar sosialhjelp i 2004 i grupper for sivilstand og familietype. Måneder

	Langtidsmottakere		Stønads- popul- asjonen 2004
	Alle	Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004	
I alt	35	66	22
Sivilstand			
Ugift	34	67	21
Gift	35	62	24
Enke/enkemann	46	68	30
Skilt	37	67	23
Separert	33	64	19
Familietype			
Ektepar uten barn	42	69	27
Ektepar med barn	33	58	19
Samboerpar med felles barn	30	58	16
Andre	36	67	22

Når det gjelder familietype kan det gis opplysninger bare for ektepar uten barn, ektepar med barn og samboerpar med felles barn. Vi vet om personene tilhører noen av disse familietypene eller om de inngår i en restgruppe som går under betegnelsen andre. Med denne inndelingen vil gruppen andre være en svært stor gruppe, og den omfatter nesten 80 prosent av alle sosialhjelpsmottakere, tabell 2.8. Flesteparten av personene i denne gruppen er enslige som utgjør en familie, samboere uten barn, og samboere med bare særkullsbarn, og det som kjennetegner flesteparten av disse personene er at de er ugifte, skilte eller separerte. Gjennomsnittlig stønadstid for personene i gruppen andre i perioden 1998-2004 er derfor også nær et gjennomsnitt av gjennomsnittlig stønadstid for ugifte og skilte/separerte. Bare familietypen ektepar uten barn har vesentlig lengre gjennomsnittlig stønadstid enn de andre familietypene, og dette har trolig sammenheng med at en overvekt av eldre personer tilhører denne familietypen, tabell 2.11.

2.3. Innvandrere

Pr. 1.1.2005 utgjør innvandrerbefolkningen nesten 365 000 personer, eller 7,9 prosent av befolkningen. Innvandrerbefolkningen består av førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere. Det er vel 301 000 førstegenerasjonsinnvandrere og disse utgjør 82 prosent av alle innvandrere og 6,5 prosent av befolkningen. Etterkommere er personer som er født i Norge med to utenlandsfødte foreldre og denne gruppen utgjør vel 63 900 personer eller 18 prosent av alle innvandrere og 1,4 prosent av befolkningen. Det er nesten 266 800 førstegenerasjonsinnvandrere som er 18 år eller eldre, og disse utgjør 89 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere. Etterkommerne er imidlertid en ung befolkningsgruppe. I denne gruppen er bare knapt 11 000 personer eller om lag hver sjettede person 18 år eller eldre.

Nesten 32 100 førstegenerasjonsinnvandrere mottok sosialhjelp i 2004. Disse personene utgjør 25 prosent av alle sosialhjelpsmottakere, og 12 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere 18 år og over. Førstegenerasjonsinnvandrere som er langtidsmottakere utgjør nesten 21 900 personer, eller 32 prosent av alle langtidsmottakere. Andelen langtidsmottakere er betydelig høyere blant førstegenerasjonsinnvandrere

enn blant alle sosialhjelpsmottakere, 68 prosent mot 52 prosent. Knapt 1 400 førstegenerasjonsinnvandrere mottar stønad i hele perioden 2002-2004, tabell 2.12.

Som nevnt i kapittel 1.2, kan imidlertid tallet på førstegenerasjonsinnvandrere med sosialhjelp være noe overestimert i denne analysen siden noen personer med introduksjonsstønad også inngår i stønadspopulasjonen 2004. Denne overestimeringen synes imidlertid ikke å utgjøre mer enn maksimalt 2 500 personer eller vel 11 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere som er langtidsmottakere. Men trolig er denne prosentandelen atskillig lavere. Denne uklareheten i datamaterialet har imidlertid ført til en overestimering av tallet på førstegenerasjonsinnvandrere med kort stønadstid, siden introduksjonsstønad ble innført som en frivillig ordning så sent som 1. september 2003. Gjennomsnittlig stønadstid for førstegenerasjonsinnvandrere er derfor noe underestimert. Dette gjelder både for langtidsmottakerne og for andre førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp, og trolig er denne underestimeringen litt større enn gjennomsnittet for alle sosialhjelpsmottakere i 2004.

Tabell 2.12. Førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp i 2004 etter landbakgrunn. Antall personer og prosent

	Langtidsmottakere				Alle førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp i 2004		Førstegenerasjonsinnvandrere 18 år og over pr. 1.1.2005	
	Alle		Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004		Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent
	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent				
Førstegenerasjons innvandrere, i alt	21 873	100	1 393	100	32 086	100	266 822	100
Landbakgrunn								
Norden	593	3	34	2	1 408	4	47 313	18
Vest-Europa	296	1	10	1	626	2	32 262	12
Øst-Europa og Nord-Amerika	4 166	19	547	39	5 800	18	45 383	17
Oceania	77	0	3	0	156	0	8 443	3
Asia, Afrika, Sør- og Mellom-, Amerika, Tyrkia	16 741	77	799	57	24 096	75	133 421	50
Vestlige land	966	4	47	3	2 190	7	88 018	33
Ikke-vestlige land	20 907	96	1 346	97	29 896	93	178 804	67

Tabell 2.13. Førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp i 2004 som andel av alle førstegenerasjonsinnvandrere 18 år og over. Grupper for landbakgrunn. Prosent

	Langtidsmottakere		Alle førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp i 2004	Førstegenerasjonsinnvandrere 18 år og over pr. 1.1.2005
	Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004			
	Alle	Prosent		
Førstegenerasjonsinnvandrere, i alt	8,2	0,5	12,0	266 822
Landbakgrunn				
Norden	1,3	0,1	3,0	47 313
Vest-Europa	0,9	0,0	1,9	32 262
Øst-Europa og Nord-Amerika	9,2	1,2	12,8	45 383
Oceania	0,9	0,0	1,9	8 443
Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika, Tyrkia	12,6	0,6	18,1	133 421
Vestlige land	1,1	0,1	2,5	88 018
Ikke-vestlige land	11,7	0,8	16,7	178 804

Av langtidsmottakerne kommer 96 prosent fra ikke-vestlige land, 77 prosent er fra Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Tyrkia, og 19 prosent fra Øst-Europa. Disse andelenene er også omtrent de samme for alle førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp i 2004, mens det blant førstegenerasjonsinnvandrere som mottar stønad i hele perioden 2002-2004 er relativt mange, 39 prosent, fra Øst-Europa, tabell 2.12. Både for langtidsmottakerne og for alle førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp i 2004 gjenspeiler disse tallene seg i en klar overrepresentasjon av sosialhjelpsmottakere blant førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land, og spesielt blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Asia, Afrika Sør- og Mellom-Amerika og Tyrkia. Langtidsmottakere fra ikke-vestlige land utgjør 11,7 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere 18 år og over fra ikke-vestlige land. Tilsvarende andel er 12,6 prosent for langtidsmottakere fra Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Tyrkia, mens andelen langtidsmottakere utgjør bare 8,2 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere 18 år og over, tabell 2.13.

Førstegenerasjonsinnvandrere som er langtidsmottakere er gjennomsnittlig litt eldre enn alle langtidsmottakere, henholdsvis 41 år og 37 år. Andelen menn

er også litt høyere blant førstegenerasjonsinnvandrere. Av disse er 63 prosent menn, tabell 2.14, mens andelen er 59 prosent blant alle langtidsmottakere. Gjennomsnittlig stønadstid for førstegenerasjonsinnvandrere som er langtidsmottakere og for alle langtidsmottakere i perioden 1998-2004 er like lang, 35 måneder, men for alle førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp er gjennomsnittlig stønadstid litt lengre enn for alle sosialhjelpsmottakere, 26 måneder mot 22 måneder. Nesten 30 prosent av førstegenerasjonsinnvandrere med sosialhjelp har en gjennomsnittlig stønadstid på mer enn tre år, tabell 2.15, mens denne andelen bare er 22 prosent for alle personer i stønadspopulasjonen 2004.

Som tidligere nevnt, er gruppen etterkommere en svært liten og ung befolkningsgruppe, og knapt 11 000 av disse personene er 18 år eller eldre. Av disse 11 000 personene mottok nesten 600 personer, eller 5 prosent, sosialhjelp i 2004, og 37 prosent av sosialhjelpsmottakerne er langtidsmottakere. Etterkommerne har vesentlig kortere gjennomsnittlig stønadstid enn førstegenerasjonsinnvandrere og andre sosialhjelpsmottakere, og ingen av personene i denne gruppen har mottatt sosialhjelp i hele stønadsperioden 2002-2004, tabell 2.16.

Tabell 2.14. Førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp i 2004. Stønadstid, alder og andelen menn

	Langtidsmottakere					
	Alle		Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004		Stønadspopulasjonen 2004	
	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent
Alle sosialhjelpsmottakere	67 760	100	3 465	100	129 297	100
Førstegenerasjonsinnvandrere	21 873	32	1 393	40	32 086	25
Gjennomsnittlig stønadstid.						
Måneder	35		63		26	
Gjennomsnittlig alder. År	41		54		38	
Andelen menn. Prosent	63		61		61	

Tabell 2.15. Førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp i 2004 etter stønadstid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent

	Førstegenerasjonsinnvandrere				
	I alt	Stønadstid i perioden 1998-2004. Måneder			
		1-12	13-36	37-60	61-84
Langtidsmottakere					
Antall personer	21 873	2 788	9 992	5 982	3 111
Prosent	100	13	46	27	14
Av disse:					
Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004					
Antall personer	1 393	-	73	542	778
Prosent	100	-	5	39	56
Alle førstegenerasjonsinnvandrere som mottar sosialhjelp i 2004					
Antall personer	32 086	11 699	11 280	5 996	3 111
Prosent	100	36	35	19	10

Tabell 2.16. Etterkommere som mottar sosialhjelp i 2004. Stønadstid, alder og andelen menn

	Langtidsmottakere					
	Alle		Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004		Stønadspopulasjonen 2004	
	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent
Alle sosialhjelpsmottakere	67 760	100	3 465	100	129 297	100
Førstegenerasjonsinnvandrere	217	0,3	-	-	587	0,5
Gjennomsnittlig stønadstid.						
Måneder	28		-		14	
Gjennomsnittlig alder. År	27		-		25	
Andelen menn. Prosent	59		-		59	

3. Trygd, sosialhjelp som viktigste inntektskilde og sysselsetting

3.1. Trygd

Sosialhjelp forekommer langt hyppigere blant enslige forsørgere med overgangsstønad enn blant uførepensjonister og alderspensjonister. Om lag 5 600 enslige forsørgere med overgangsstønad mottok sosialhjelp i 2004, tabell 3.1, og dette utgjør 21 prosent av de 27 000 personene med overgangsstønad i 2004. Av de 302 400 personene med uførepensjon, mottok 18 100 personer eller 6 prosent sosialhjelp, og av, i alt, 625 700 alderspensjonister mottok 2 800 personer, eller 0,5 prosent, sosialhjelp i 2004.

Overgangsstønad gis til personer som har en omsorg for barn. De fleste som mottar denne ytelsen er yngre kvinner. Dette gjelder også for sosialhjelps-

mottakerne i denne gruppen. Gjennomsnittsalderen for disse personene er 30 år og andelen kvinner er 96 prosent.

Blant uførepensjonistene og alderspensjonistene er det forholdsvis langt flere minstepensjonister blant personer som mottar sosialhjelp enn blant alle pensjonister i disse to gruppene. I alt 36 prosent av alle uførepensjonister som mottar sosialhjelp i 2004 er minstepensjonister, tabell 3.1, og blant alle uførepensjonister er andelen minstepensjonister 19 prosent, Rikstrygdeverket (2005). Blant alderspensjonistene er de tilsvarende tallene henholdsvis 66 prosent og 32 prosent.

Tabell 3.1. Trygdemottakere som mottar sosialhjelp i 2004. Stønadstid, alder, andelen kvinner/menn og andelen minstepensjonister

	Langtidsmottakere					
	Alle		Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004		Stønadspopulasjonen 2004	
	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent
Alle sosialhjelpsmottakere	67 760	100	3 465	100	129 297	100
Enslige forsørgere med overgangsstønad	2 126	3	4	0,1	5 598	4
Gjennomsnittlig stønadstid. Måneder	27		:		14	
Gjennomsnittlig alder. År	30		:		30	
Andelen kvinner. Prosent	96		:		96	
Uførepensjonister	9 118	13	203	6	18 123	14
Gjennomsnittlig stønadstid. Måneder	38		67		24	
Gjennomsnittlig alder. År	47		50		48	
Andelen menn. Prosent	56		59		53	
Andelen minstepensjonister. Prosent	45		62		36	
Alderspensjonister	1 354	2	215	6	2 829	2
Gjennomsnittlig stønadstid. Måneder	50		71		28	
Gjennomsnittlig alder. År	72		71		73	
Andelen menn. Prosent	47		50		42	
Andelen minstepensjonister. Prosent	85		93		66	

Tabell 3.2. Trygdemottakere som mottar sosialhjelp i 2004 etter stønadstid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent

	Trygdemottakere				
	I alt	Stønadstid i perioden 1998-2004. Måneder			
		1-12	13-36	37-60	61-84
Enslige forsørgere med overgangsstønad					
Langtidsmottakere					
Antall personer	2 126	286	1 345	445	50
Prosent	100	13	63	21	2
Av disse:					
Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004					
Antall personer	4	:	:	:	:
Prosent	100	:	:	:	:
Alle personer som mottar sosialhjelp i 2004					
Antall personer	5 598	3 263	1 837	448	50
Prosent	100	58	33	8	1
Uførepensjonister					
Langtidsmottakere					
Antall personer	9 118	442	4 240	3 342	1 094
Prosent	100	5	47	37	12
Av disse:					
Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004					
Antall personer	203	-	3	64	136
Prosent	100	-	1	32	67
Alle personer som mottar sosialhjelp i 2004					
Antall personer	18 123	6 847	6 779	3 403	1 094
Prosent	100	38	37	19	6
Alderspensjonister					
Langtidsmottakere					
Antall personer	1354	61	333	422	538
Prosent	100	5	25	31	40
Av disse:					
Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004					
Antall personer	215	-	3	52	160
Prosent	100	-	1	24	74
Alle personer som mottar sosialhjelp i 2004					
Antall personer	2 829	1 245	604	442	538
Prosent	100	44	21	16	19

Både overgangsstønad, uførepensjon og alderspensjon er registrert ved utgangen av 2004, og vi vet ikke hvor lenge stønadsmottakerne har mottatt disse ytelsene fra folketrygden. Overgangsstønad er imidlertid en kortvarig ytelse, mens pensjon som oftest gis i mange år, og dette sammen med aldersforskjellen mellom personene i disse trygdemottakergruppene synes å forklare en stor del av forskjellen i gjennomsnittlig stønadstid mellom gruppene. For enslige forsørgere med overgangsstønad som mottar sosialhjelp er gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 14 måneder, og altså langt under gjennomsnittet for alle sosialhjelpsmottakere. Gjennomsnittlig stønadstid for uføre- og alderspensjonister med sosialhjelp er litt høyere enn landsgjennomsnittet, henholdsvis 24 måneder for uførepensjonister og 28 måneder for alderspensjonister. Stønadstiden er imidlertid betydelig lengre for langtidsmottakerne. For langtidsmottakere blant enslige forsørgere med overgangsstønad er gjennomsnittlig stønadstid 27 måneder, men bare 38 prosent av alle sosialhjelpsmottakerne i denne gruppen er langtidsmottakere. For uførepensjonister og alders-

pensjonister som er langtidsmottakere er gjennomsnittlig stønadstid henholdsvis 38 måneder og 50 måneder. I alt 49 prosent av langtidsmottakerne blant uførepensjonistene har en gjennomsnittlig stønadstid på mer enn tre år, og 50 prosent av uførepensjonistene med sosialhjelp er langtidsmottakere. Av alderspensjonistene som er langtidsmottakere har 71 prosent en gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 på mer enn tre år, og andelen langtidsmottakere blant alle alderspensjonister med sosialhjelp er 48 prosent, tabell 3.2.

3.2. Sosialhjelp som viktigste inntektskilde

Kapittel 5 inneholder detaljerte inntektsopplysninger for 2003 både for stønadspopulasjonen 2004 og for langtidsmottakerne. Her gir vi opplysninger om stønadstid etc. for personer som har sosialhjelp som viktigste inntektskilde. Med sosialhjelp som viktigste inntektskilde i 2003 menes at sosialhjelpen utgjør høyeste kronebeløp av alle inntektsposter i 2003.

Tabell 3.3. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 og som har sosialhjelp som viktigste inntektskilde i 2003. Stønadstid, alder og andelen menn

	Langtidsmottakere					
	Alle		Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004		Stønadspopulasjonen 2004	
	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent
Alle sosialhjelpsmottakere	67 423	100	3 465	100	127 649	100
Personer med sosialhjelp som viktigste inntektskilde i 2003	30 040	45	3 173	92	32 867	26
Gjennomsnittlig stønadstid.						
Måneder	42		66		39	
Gjennomsnittlig alder. År	38		46		37	
Andelen menn. Prosent	64		66		64	

Tabell 3.4. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 og som har sosialhjelp som viktigste inntektskilde i 2003, etter stønadstid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent

	I alt	Stønadstid i perioden 1998-2004. Måneder			
		1-12	13-36	37-60	61-84
Personer som har sosialhjelp som viktigste inntektskilde i 2003					
Langtidsmottakere					
Antall personer	30 040	1 220	12 238	9 875	6 707
Prosent	100	4	41	33	22
Av disse:					
Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004					
Antall personer	3 173	-	77	1 047	2 049
Prosent	100	-	2	33	65
Stønadspopulasjonen 2004					
Antall personer	32 867	3 009	13 263	9 888	6 707
Prosent	100	9	40	30	20

Nesten 32 900 personer, eller 26 prosent av alle personer i stønadspopulasjonen 2004, hadde sosialhjelp som viktigste inntektskilde i 2003. Personene i denne gruppen har omtrent samme gjennomsnittsalder som alle sosialhjelpsmottakere, men gruppen er kjenetegnet ved forholdsvis mange langtidsmottakere, og betydelig lengre stønadstid enn gjennomsnittet for alle sosialhjelpsmottakere, tabellene 3.3-3.4.

I alt vel 30 000 personer, eller 91 prosent av alle personer som har sosialhjelp som viktigste inntektskilde, er langtidsmottakere. For disse er gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 42 måneder, mot 35 måneder for alle langtidsmottakere. Personer med sosialhjelp som viktigste inntektskilde er spesielt sterkt representert blant de personene som mottar sosialhjelp i hele perioden 2002-2004, og ni av ti av personene i denne gruppen har sosialhjelp som viktigste inntektskilde. Gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 for alle personer som mottar sosialhjelp i 2004 og som har sosialhjelp som viktigste inntektskilde, er 39 måneder, mot et gjennomsnitt på 22 måneder for alle personer som mottar sosialhjelp i 2004.

3.3. Sysselsetting

For stønadspopulasjonen 2004 er det registrert om personene er sysselsatt eller ikke pr. 31.12.2002. Vi har

ikke opplysninger om sysselsetting for 2004, og registreringstidspunktet for sysselsettingsopplysningene er derfor noe tilfeldig valgt innen perioden 1998-2004. Vi tror likevel at opplysningene kan si noe om sammenhengen mellom sysselsetting og stønadstid for personer som mottar sosialhjelp.

Langtidsmottakere er ikke så ofte sysselsatt som andre sosialhjelpsmottakere. Av alle langtidsmottakere var nesten 12 000 personer, eller 18 prosent sysselsatt pr. 31.12.2002, mens tilsvarende andel var 27 prosent for stønadspopulasjonen 2004, tabell 3.5. De sosialhjelpsmottakerne som er sysselsatt er også litt yngre enn andre sosialhjelpsmottakere, og gjennomsnittlig stønadstid er klart kortere. Blant sosialhjelpsmottakere som er sysselsatt er gjennomsnittlig stønadstid i perioden 1998-2004 29 måneder for langtidsmottakere og 14 måneder for alle sysselsatte sosialhjelpsmottakere, og henholdsvis bare 5 prosent og 2 prosent av de sysselsatte personene i de to gruppene har en gjennomsnittlig stønadstid på mer enn fem år i perioden 1998-2004, tabell 3.6. For alle personer som mottar sosialhjelp er gjennomsnittlig stønadstid henholdsvis 35 måneder for langtidsmottakere og 22 måneder for hele stønadspopulasjonen 2004.

Tabell 3.5. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 og som er sysselsatt pr. 31.12.2002. Stønadstid, alder og andelen menn

	Langtidsmottakere					
	Alle		Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004		Stønadspopulasjonen 2004	
	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent
Alle sosialhjelpsmottakere	67 760	100	3 465	100	129 297	100
Personer som er sysselsatt pr. 31.12.2002	11 969	18	168	5	34 341	27
Gjennomsnittlig stønadstid.Måneder	29		62		14	
Gjennomsnittlig alder. År	36		40		35	
Andelen menn. Prosent	61		69		55	

Tabell 3.6. Personer som mottar sosialhjelp i 2004 og som er sysselsatt pr. 31.12.2002, etter stønadstid i perioden 1998-2004. Antall personer og prosent

	I alt	Stønadstid i perioden 1998-2004. Måneder			
		1-12	13-36	37-60	61-84
Personer som er sysselsatt pr. 31.12.2002					
Langtidsmottakere					
Antall personer	11 969	1 624	7 052	2 677	616
Prosent	100	14	59	22	5
Av disse:					
Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004					
Antall personer	168	-	5	66	97
Prosent	100	-	3	39	58
Stønadspopulasjonen 2004					
Antall personer	34 341	21 196	9 840	2 689	616
Prosent	100	62	29	8	2

4. Utdanning

I dette kapittelet skal vi først se på utdanningsnivået til sosialhjelpsmottakerne i de tre hovedgruppene; langtidsmottakere, mottakere med stønad hele perioden 2002-2004 og hele stønadspopulasjonen for 2004. Den første gruppa vil også bli delt etter stønadstid. Deretter skal vi se hvor mange som er under utdanning i de tre gruppene. Vi benytter variablene kjønn, alder, bosted og innvandringskategori i studien av de tre hovedgruppene.

4.1. Utdanningsnivå

I studier av befolkningens utdanningsnivå benyttes som oftest fire utdanningsnivåer - grunnskolenivå, videregående nivå, universitets- og høgskolenivå av lavere grad og universitets- og høgskolenivå av høyere grad. På grunnskolenivå inngår alle som har fullført en grunnskoleutdanning og på videregående nivå alle som har fullført en eller annen videregående utdanning uansett utdanningens lengde. Alle som har fullført en påbyggingsutdanning til videregående utdanning som ikke er høyere utdanning (for eksempel teknisk fagskole), inngår også på videregående nivå. Universitets- og høgskolenivå av lavere grad omfatter alle som har fullført en høyere utdanning som har en varighet på inntil fire år, og universitets- og høgskolenivå av høyere grad omfatter alle som har fullført en høyere utdanning som har en varighet på mer enn fire år. På det sistnevnte nivået inngår også de som har fullført en forskerutdanning.

Sosialhjelpsmottakerne er 18 år eller eldre. Vi vil derfor sammenlikne utdanningsnivået i de tre gruppene med utdanningsnivået til hele befolkningen i samme aldersgruppe, og vi benytter utdanningsnivået pr 1. oktober 2004 for alle gruppene. Et problem ved bruk av data om utdanningsnivå er andelen med uoppgitt utdanning. For

hele befolkningen i aldersgruppa 18 år og over var uoppgittandelen 3 prosent i 2004. De fleste som hadde uoppgitt utdanning, var førstegenerasjonsinnvandrere. Blant sosialhjelpsmottakerne var uoppgittandelen mye høyere. I gruppa med langtidsmottakere var den 16 prosent, i gruppa med mottakere med stønad hele perioden 2002-2004 20 prosent og i gruppa med hele stønadspopulasjonen i 2004 13 prosent. Tabell 4.1 viser utdanningsnivået i de tre gruppene og i befolkningen totalt sett i aldersgruppa 18 år og over. I denne tabellen er andelen med uoppgitt utdanning tatt med. I tabell 4.2 har vi holdt de med uoppgitt utdanning utenfor.

Vi vet ikke hvordan personene med uoppgitt utdanning skulle ha fordelt seg på de ulike utdanningsnivåer. Som nevnt er dette i hovedsak førstegenerasjonsinnvandrere. Fordi andelene med uoppgitt utdanning er så høye for de tre gruppene, er utdanningsnivåandelene noe usikre. I den følgende framstillingen vil vi holde de med uoppgitt utdanning utenfor. Dette gjelder også de tabellene hvor kjønn, alder, bosted og innvandringskategori inngår.

Utdanningsnivået til sosialhjelpsmottakerne avviker mye fra utdanningsnivået til befolkningen totalt. I hele befolkningen hadde 18 prosent en utdanning på grunnskolenivå i 2004, 57 prosent en utdanning på videregående nivå, 19 prosent en høyere utdanning av lavere grad og 6 prosent en høyere utdanning av høyere grad. Tilsvarende prosentandeler for sosialhjelpsmottakerne i de tre gruppene var henholdsvis 26, 68, 5 og 1 i gruppa med langtidsmottakere, 35, 59, 5 og 1 i gruppa med stønadsmottakere hele perioden 2002-2004 og 24, 70, 6 og 1 i gruppa med hele stønadspopulasjonen i 2004.

Tabell 4.1. Stønadspopulasjonen 2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober og stønadsgruppe. Prosent

Stønadsgruppe	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Prosent		
				Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad	Ingen eller uoppgitt
Langtidsmottakere	67760	21,6	57,3	4,3	0,6	16,2
Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004	3465	28,1	46,9	4,2	0,5	20,4
Stønadspopulasjonen 2004	129297	20,9	60,7	5,0	0,7	12,7
Befolkningen i alt - 18 år og over	3526059	17,6	55,4	18,6	5,4	3,0

Tabell 4.2. Stønadspopulasjonen 2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå¹ per 1. oktober og stønadsgruppe. Prosent

Stønadsgruppe	Antall personer	Grunnskole-nivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad
		Prosent			
Langtidsmottakere	56784	25,7	68,4	5,2	0,7
Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004	2757	35,3	58,9	5,2	0,6
Stønadspopulasjonen 2004	112866	23,9	69,6	5,7	0,8
Befolkningen i alt - 18 år og over	3418831	18,1	57,2	19,2	5,5

¹ Personer med uoppgitt utdanningsnivå er ikke inkludert i tallene.

Tabell 4.3. Langtidsmottakere, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004 og stønadstid. Prosent

Stønadstid	Antall personer	Grunnskole-nivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad
		Prosent			
1-12 måneder	5124	24,0	68,8	6,1	1,1
13-36 måneder	27275	23,5	71,1	4,7	0,7
37-60 måneder	16893	27,1	67,1	5,2	0,6
61-84 måneder	7492	32,2	61,2	5,9	0,7

I alle stønadsgupper var altså utdanningsnivået mye lavere enn i befolkningen totalt sett. Forskjellene var spesielt store når det gjaldt andelen som hadde høyere utdanning. Blant langtidsmottakerne og blant de som mottok stønad i hele perioden 2002-2004 var andelen som hadde en høyere utdanning av lavere grad, bare en firedel av hva den var i hele befolkningen og andelen som hadde en høyere utdanning av høyere grad enda lavere. I gruppa med hele stønadspopulasjonen i 2004 var andelen med en høyere utdanning litt høyere enn i de andre gruppene. Det gjennomsnittlige utdanningsnivået var lavest blant de som mottok stønad i hele perioden 2002-2004, mens det var forholdsvis likt i de to andre gruppene.

Vi har også i dette kapitlet delt gruppa med langtidsmottakere i fire grupper; de som hadde mottatt stønad i henholdsvis 1-12 måneder, 13-36 måneder, 37-60 måneder og 61-84 måneder. Tabell 4.3 viser et litt varierende bilde. Det laveste utdanningsnivået hadde gruppa med lengst stønadstid og det høyeste utdanningsnivået gruppa med kortest stønadstid. Men det var ikke så store forskjeller mellom gruppene, og som vi ser hadde en litt høyere andel utdanning på universitets- og høgskolenivå i gruppa med lengst stønadstid enn i de to gruppene med middels stønadstid. Forskjellene mellom gruppene gjaldt imidlertid mest fordelingene på grunnskolenivå og videregående nivå.

Kjønn og alder

Hvordan var utdanningsnivået til mannlige og kvinnelige stønadsmottakere i forskjellige aldersgrupper?

Forskjellen i utdanningsnivå mellom ulike aldersgrupper var større for kvinner enn for menn. Mens det i gruppa med langtidsmottakere var 29 prosent av

mennene som hadde utdanning på grunnskolenivå i aldersgruppa 18-24 år og 36 prosent i aldersgruppa 60 år og over var tilsvarende tall for kvinnene 24 prosent og 50 prosent, det vil si forskjeller på henholdsvis 7 og 26 prosentpoeng. Bortsett fra kvinnene i den eldste aldersgruppa var det både blant mannlige og kvinnelige sosialhjelpsmottakere et stort flertall i alle aldersgrupper som hadde utdanning på videregående nivå. I den eldste aldersgruppa var det, spesielt blant mennene, forholdsvis mange som hadde utdanning på universitets- og høgskolenivå. Over 17 prosent av mennene i gruppa med langtidsmottakere hadde en utdanning på dette nivået og 9 prosent av kvinnene. Blant langtidsmottakerne i denne aldersgruppa var det altså større variasjon i utdanningsnivå enn i yngre aldersgrupper der det store flertallet hadde utdanning på videregående nivå og forholdsvis få hadde utdanning på grunnskolenivå eller på universitets- og høgskolenivå. Det må understrekes at det var få personer i den eldste aldersgruppa sammenliknet med de andre aldersgruppene.

Med unntak av den eldste aldersgruppa var det i gruppa med mottakere av stønad i hele perioden 2002-2004 en høyere andel av stønadsmottakerne som hadde en utdanning på grunnskolenivå enn i gruppa med alle langtidsmottakere og en litt lavere andel som hadde en utdanning på videregående nivå. Dette gjaldt både for menn og kvinner. I den eldste aldersgruppa hadde 23 prosent av mennene og 9 prosent av kvinnene i denne stønadsgruppa en høyere utdanning.

Tabell 4.4. Langtidsmottakere, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004, kjønn og alder. Prosent

Alder	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad
		Prosent			
Menn, i alt	33753	25,0	68,6	5,5	0,8
18-24 år	7039	28,7	71,0	0,4	-
25-39 år	13454	21,0	73,7	4,8	0,6
40-59 år	11769	26,1	64,2	8,3	1,3
60 år og over	1491	36,0	46,9	14,0	3,1
Kvinner, i alt	23031	26,7	68,1	4,7	0,5
18-24 år	5558	24,0	75,4	0,6	0,0
25-39 år	9052	21,3	72,9	5,3	0,5
40-59 år	7267	32,0	60,7	6,6	0,8
60 år og over	1154	50,3	41,0	7,5	1,2

Tabell 4.5. Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004, kjønn og alder. Prosent

Alder	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad
Menn, i alt	1856	32,7	60,8	5,8	0,8
18-24 år	110	39,1	60,9	-	-
25-39 år	698	33,4	63,3	3,0	0,3
40-59 år	831	31,6	62,5	5,2	0,7
60 år og over	217	30,9	46,1	19,8	3,2
Kvinner, i alt	901	40,7	55,0	4,1	0,1
18-24 år	76	36,8	63,2	-	-
25-39 år	311	37,3	60,5	2,3	-
40-59 år	363	41,6	53,7	4,4	0,3
60 år og over	151	47,7	43,0	9,3	-

Tabell 4.6. Stønadspopulasjonen 2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober, kjønn og alder. Prosent

Alder	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad
Menn, i alt	62463	23,5	70,1	5,5	0,9
18-24 år	16090	25,2	73,8	0,9	0,0
25-39 år	22949	18,4	74,8	5,9	1,0
40-59 år	20523	25,4	65,2	8,0	1,4
60 år og over	2901	41,2	46,4	10,2	2,2
Kvinner, i alt	50403	24,4	69,0	6,1	0,6
18-24 år	13430	20,8	77,4	1,7	0,1
25-39 år	18975	17,7	73,6	8,0	0,8
40-59 år	15102	29,5	62,0	7,8	0,8
60 år og over	2896	58,3	36,0	5,1	0,6

Tabell 4.7. befolkningen 18 år og over, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004, kjønn og alder. Prosent

Alder	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad
Menn, i alt	1679150	16,1	60,1	16,4	7,4
18-24 år	216477	8,2	84,3	7,1	0,4
25-39 år	447672	6,4	62,0	22,5	9,2
40-59 år	619032	14,1	58,5	18,5	9,0
60 år og over	395969	34,3	47,2	11,5	6,9
Kvinner, i alt	1739681	20,1	54,3	21,9	3,7
18-24 år	205159	5,3	78,8	15,4	0,4
25-39 år	433697	5,5	52,1	34,7	7,6
40-59 år	598912	14,5	56,7	24,7	4,1
60 år og over	501913	45,5	43,4	10,0	1,2

I gruppa med hele stønadspopulasjonen i 2004 var også forskjellen mellom aldersgruppene når det gjaldt andelen som hadde utdanning på grunnskolenivå spesielt stor blant kvinnene. Over 58 prosent av kvinnene i aldersgruppa 60 år og over hadde utdanning på grunnskolenivå, mens tilsvarende andel for mennene

var 41 prosent. I de tre andre aldersgruppene var det fra 18 til 30 prosent som har en utdanning på grunnskolenivå, og forskjellene mellom menn og kvinner var mye mindre enn i den eldste aldersgruppa. Bortsett fra den eldste aldersgruppa hadde mellom 62 og 77 prosent en utdanning på videregående nivå. Blant mennene var det også i gruppa med hele stønadspopulasjonen i 2004 høyest andel med utdanning på universitets- og høgskolenivå i den eldste aldersgruppa, men andelen var ikke så høy som i de to andre stønadsgruppene. Vi ser også et litt annet mønster for kvinnene enn for mennene. En høyere andel av kvinnene i de to midterste aldersgruppene hadde en utdanning på universitets- og høgskolenivå enn i den eldste aldersgruppa. Nesten en av ti kvinner i aldersgruppene 25-39 år og 40-59 år hadde en utdanning på universitets- og høgskolenivå. I den yngste av disse to aldersgruppene var det en større andel av kvinnene enn av mennene som hadde høyere utdanning.

Hvordan var menn og kvinners utdanningsnivå i de ulike aldersgrupper i hele befolkningen sammenliknet med utdanningsnivået vi fant for sosialhjelpsmottakerne? Som vi tidligere har sett var utdanningsnivået til hele befolkningen mye høyere enn utdanningsnivået til sosialhjelpsmottakerne. Men når vi ser på utdanningsnivået etter kjønn og alder, finner vi en del variasjoner. Studerer vi andelen med utdanning på universitets- og høgskolenivå, var det generelt slik at jo høyere alder jo mindre forskjeller. Det gjaldt både for menn og kvinner. Ser vi på utdanning på universitets- og høgskolenivå av lavere grad, var andelen menn i den eldste aldersgruppa med utdanning på dette nivået faktisk høyere blant sosialhjelpsmottakerne i gruppa med stønad hele perioden 2002-2004 enn blant menn i samme aldersgruppe i hele befolkningen. Også andelen med utdanning på grunnskolenivå viser at forskjellen i utdanningsnivå mellom sosialhjelpsmottakerne og hele befolkningen var størst i de yngste aldersgruppene både for menn og kvinner. Blant kvinnene i den yngste aldersgruppa var det for eksempel bare vel 5 prosent som hadde en utdanning på grunnskolenivå i hele befolkningen, mens tilsvarende andel for alle stønads-mottakerne i 2004 var 21 prosent.

Bosted

Det var forholdsvis liten forskjell i utdanningsnivå i de forskjellige deler av landet blant langtidsmottakerne. Men i Oslo var det om lag 11 prosent som hadde en utdanning på universitets- og høgskolenivå, mens det blant de som ikke bodde i de store byene bare var 4 prosent. Blant de som bodde i andre byer enn Oslo, var andelen med utdanning på dette nivået et sted i mellom disse to ytterpunktene. Om lag 70 prosent av sosialhjelpsmottakerne i denne gruppa som var registrert bosatt utenfor de store byene, hadde utdanning på videregående nivå, mens dette gjaldt for 62 prosent av de som var registrert bosatt i Oslo.

Tabell 4.8. Langtidsmottakere, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004 og bosted per 1. januar 2005. Prosent

Bosted	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad
Prosent					
I alt	56784	25,7	68,4	5,2	0,7
Oslo	8641	27,1	62,0	9,4	1,5
Bergen	4378	25,4	66,8	6,5	1,3
Trondheim	2071	23,8	68,9	6,3	1,0
Stavanger	1662	25,6	65,9	7,3	1,1
Andre storbyer ¹	5079	25,4	69,0	5,1	0,5
Resten av landet	34953	25,6	70,2	3,8	0,4

¹ Andre storbyer omfatter Fredrikstad, Drammen, Skien, Kristiansand og Tromsø.

Tabell 4.10. Stønadspopulasjonen 2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004 og bosted per 1. januar 2005. Prosent

Bosted	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad
Prosent					
I alt	112866	23,9	69,6	5,7	0,8
Oslo	14816	25,6	62,5	10,3	1,6
Bergen	7254	23,4	67,2	7,8	1,7
Trondheim	4247	20,4	70,8	7,5	1,2
Stavanger	2938	22,8	67,9	8,1	1,2
Andre storbyer ¹	9121	24,0	69,6	5,8	0,7
Resten av landet	74490	23,9	71,2	4,4	0,5

¹ Andre storbyer omfatter Fredrikstad, Drammen, Skien, Kristiansand og Tromsø.

Tabell 4.9. Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004 og bosted per 1. januar 2005. Prosent

Bosted	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad
Prosent					
I alt	2757	35,3	58,9	5,2	0,6
Oslo	304	42,1	47,7	9,2	1,0
Bergen	339	32,4	62,8	3,2	1,5
Trondheim	90	31,1	62,2	6,7	-
Stavanger	114	37,7	49,1	13,2	-
Andre storbyer ¹	314	36,6	57,0	6,1	0,3
Resten av landet	1596	34,4	61,1	4,1	0,4

¹ Andre storbyer omfatter Fredrikstad, Drammen, Skien, Kristiansand og Tromsø.

I gruppa med mottakere hele stønadperioden 2002-2004 var det i alle bostedskategorier en høyere andel som hadde en utdanning på grunnskolenivå enn i gruppa med alle langtidsmottakere. Blant de som hadde Oslo som bosted, hadde hele 42 prosent utdanning på grunnskolenivå. Både blant beboerne i Oslo og i Stavanger var det under halvparten av sosialhjelpsmottakerne som hadde utdanning på videregående nivå. I denne gruppa var det flest blant de som var bosatt i Stavanger, som hadde en utdanning på universitets- og høgskolenivå med 13 prosent. Som vi har sett var det imidlertid svært få personer i gruppa.

Forskjellene i prosentfordelingene på utdanningsnivå etter bosted i gruppa med hele stønadspopulasjonen i 2004 skiller seg lite ut fra de vi fant for gruppa med langtidsmottakere. Blant de som bodde i Oslo var det både høyest andel med utdanning på grunnskolenivå og med utdanning på universitets- og høgskolenivå. Lavest andel med utdanning på universitets- og høgskolenivå hadde de som var bosatt utenfor de store byene. Uansett bosted utgjorde de med utdanning på videregående nivå en klar overvekt.

Innvandringskategori

Det var relativt mange med innvandrerbakgrunn i alle de tre gruppene, men som tidligere nevnt er hovedtyngden av de vi mangler utdanningsopplysninger om førstegenerasjonsinnvandrere, og mange av disse har kort botid i Norge. Av de vi har utdanningsopplysninger om, var likevel 24 prosent av mennene og 17 prosent av kvinnene i gruppa med langtidsmottakere førstegenerasjonsinnvandrere. Det samme gjaldt for 27 prosent av mennene og for 28 prosent av kvinnene i gruppa med stønadsmottakere hele perioden 2002-2004 og for 18 prosent av mennene og for 13 prosent av kvinnene i gruppa med hele stønadspopulasjonen i 2004. Det var svært få etterkommere blant sosialhjelpsmottakerne. Det som er interessant her er å sammenlikne utdanningsnivået til førstegenerasjonsinnvandrere med utdanningsnivået til de uten innvandrerbakgrunn. Generelt var utdanningsnivået til både mannlige og kvinnelige sosialhjelpsmottakerne høyere blant førstegenerasjonsinnvandrere enn blant de uten innvandrerbakgrunn. I gruppa med langtidsmottakere hadde nesten 14 prosent av de mannlige førstegenerasjonsinnvandrere utdanning på universitets- og høgskolenivå og 10 prosent av kvinnene. Tilsvarende andeler for de uten innvandrerbakgrunn var 4 prosent for både menn og kvinner. Blant de kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere var det imidlertid en større andel som hadde utdanning på grunnskolenivå enn blant de uten innvandrerbakgrunn, mens det blant mennene var motsatt.

I gruppa som omfatter mottakere med stønad hele perioden 2002-2004, var forskjellene enda større. Hele 17 prosent av de mannlige førstegenerasjonsinnvandrere hadde utdanning på universitets- og høgskolenivå og bare 3 prosent av de uten innvandrerbakgrunn. For kvinnene var andelene henholdsvis 11 og 2 prosent.

Tabell 4.11. Langtidsmottakere, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004, kjønn og innvandringskategori. Prosent

Innvandringskategori	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad
Prosent					
Menn, i alt	33753	25,0	68,6	5,5	0,8
Førstegenerasjons innvandrere	7938	21,6	64,8	11,4	2,1
Etterkommere	123	27,6	69,9	2,4	-
Ikke innvandrere	25692	26,1	69,8	3,7	0,5
Kvinner, i alt	23031	26,7	68,1	4,7	0,5
Førstegenerasjons innvandrere	3903	29,7	60,4	8,4	1,5
Etterkommere	75	20,0	78,7	1,3	-
Ikke innvandrere	19053	26,2	69,6	3,9	0,3

Tabell 4.12. Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004, kjønn og innvandringskategori. Prosent

Innvandringskategori	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad
Prosent					
Menn, i alt	1856	32,7	60,8	5,8	0,8
Førstegenerasjons innvandrere	495	26,7	56,6	14,7	2,0
Etterkommere	0				
Ikke innvandrere	1361	34,8	62,3	2,5	0,4
Kvinner, i alt	901	40,7	55,0	4,1	0,1
Førstegenerasjons innvandrere	255	43,1	46,3	10,2	0,4
Etterkommere	0				
Ikke innvandrere	646	39,8	58,5	1,7	-

Tabell 4.13. Stønadspopulasjonen 2004, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober, kjønn og innvandringskategori. Prosent

Innvandringskategori	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad
Prosent					
Menn, i alt	62463	23,5	70,1	5,5	0,9
Førstegenerasjons innvandrere	11066	21,5	65,4	11,0	2,2
Etterkommere	320	27,2	70,3	2,5	-
Ikke innvandrere	51077	23,9	71,1	4,3	0,7
Kvinner, i alt	50403	24,4	69,0	6,1	0,6
Førstegenerasjons innvandrere	6275	27,6	61,5	9,4	1,5
Etterkommere	215	22,3	74,4	2,3	0,9
Ikke innvandrere	43913	23,9	70,0	5,6	0,4

Tabell 4.14. Befolkningen 18 år og over, etter høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. oktober 2004, kjønn og innvandringskategori. Prosent

Innvandringskategori	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad
Prosent					
Menn, i alt	1679150	16,1	60,1	16,4	7,4
Førstegenerasjons innvandrere	87065	16,0	55,6	18,7	9,8
Etterkommere	5468	13,1	71,2	11,0	4,6
Ikke innvandrere	1586617	16,1	60,3	16,3	7,3
Kvinner, i alt	1739681	20,1	54,3	21,9	3,7
Førstegenerasjons innvandrere	88728	17,9	50,1	24,0	7,9
Etterkommere	5104	9,5	69,8	16,9	3,8
Ikke innvandrere	1645849	20,3	54,5	21,8	3,5

I gruppa med hele stønadspopulasjonen i 2004 var forskjellene også betydelige. Når det gjaldt hvor mange som hadde utdanning på universitets- og høyskolenivå, ser vi for mennene nesten tilsvarende andeler som i gruppa med langtidsmottakere både blant førstegenerasjonsinnvandrere og blant de uten innvandrerbakgrunn. Blant kvinnene var det nesten dobbelt så stor andel av førstegenerasjonsinnvandrerne som hadde utdanning på universitets- og høyskolenivå som av de uten innvandrerbakgrunn; 11 prosent mot 6 prosent. I likhet med det vi fant for langtidsmottakerne, var det blant førstegenerasjonsinnvandrerne i gruppa med hele stønadspopulasjonen i 2004 en lavere andel av mennene som hadde utdanning på grunnskolenivå enn av de uten innvandrerbakgrunn. Forholdet var motsatt for kvinnene. Det var som i gruppa med langtidsmottakerne en litt større variasjon i utdanningsnivå blant de kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrerne enn blant de mannlige.

Som det går fram av tabell 4.14 var utdanningsnivået til sosialhjelpsmottakerne gjennomgående mye lavere enn utdanningsnivået i hele befolkningen. Dette var tilfelle både for menn og for kvinner og både for de uten innvandrerbakgrunn, for førstegenerasjonsinnvandrere og for etterkommerne. Forskjellene var imidlertid noe større for de uten innvandrerbakgrunn enn for førstegenerasjonsinnvandrerne. Det betyr at sosialhjelpsmottakerne blant førstegenerasjonsinnvandrerne skilte seg litt mindre ut fra alle førstegenerasjonsinnvandrere når det gjaldt utdanningsnivå enn hva tilfelle var for de uten innvandrerbakgrunn.

Tabell 4.15. Stønadspopulasjonen 2004, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober og stønadsguppe. Prosent

Stønadsguppe	Antall personer	Grunn skolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad	Ikke i utdanning
Prosent						
Langtidsmottakere	67760	0,3	6,0	1,6	0,2	91,9
Mottakere med stønad i hele perioden 2002-2004	3465	0,3	1,4	0,5	0,1	97,7
Stønadspopulasjonen 2004	129297	0,2	6,8	2,4	0,3	90,3
Befolkningen i alt - 18 år og over	3526059	0,0	3,4	4,9	1,6	90,1

Tabell 4.16. Langtidsmottakere, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober 2004 og stønadstid. Prosent

Stønadstid	Antall personer	Grunnskole-nivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad	Ikke i utdanning
Prosent						
1-12 måneder	7146	0,4	9,9	2,3	0,4	87,1
13-36 måneder	32416	0,4	7,3	2,0	0,3	90,0
37-60 måneder	19377	0,2	4,1	1,3	0,1	94,3
61-84 måneder	8821	0,1	2,1	0,6	0	97,2

4.2. Sosialhjelpsmottakere i utdanning

Nesten 8 prosent av de 67 700 sosialhjelpsmottakerne i gruppa med langtidsmottakere var registrert i en utdanning høsten 2004 og 10 prosent av de 129 000 i hele stønadspopulasjonen i 2004. Blant de med stønad i hele perioden 2002-2004 var det kun registrert noe over 2 prosent i utdanning. Av de som var registrert i en utdanning, var hovedtyngden av sosialhjelpsmottakerne å finne i en videregående utdanning. Om lag en av fire i utdanning tok en høyere utdanning av lavere eller høyere grad. I hele den norske befolkningen i aldersgruppa 18 år og over var det om lag en av ti som var registrert i en eller annen utdanning. Men fordelingen på utdanningstyper var en helt annen enn blant sosialhjelpsmottakerne. To av tre var registrert i en høyere utdanning. Langt flere av sosialhjelpsmottakerne holdt altså på med en utdanning på lavere nivå enn befolkningen totalt sett.

Når gruppa med langtidsmottakere deles i fire etter stønadperiodens lengde slik som det ble gjort i kap. 4.1, ser vi klare forskjeller. Jo lengre stønadperiode, jo lavere andel av sosialhjelpsmottakerne var i utdanning. Under 3 prosent av de med 61-84 måneders stønadperiode var i utdanning. For de med en stønadperiode på 1-12 måneder utgjorde andelen i utdanning 13 prosent. De fleste som var registrert i utdanning, tok videregående utdanning uansett stønadperiodens lengde.

Gruppa som mottok stønad i hele perioden 2002-2004, omfatter for få personer til at det har noen mening å gruppere disse etter kjønn, alder og bosted. I det følgende vil vi derfor kun se på gruppa med langtidsmottakere og gruppa med hele stønadspopulasjonen i 2004.

Kjønn og alder

Det var neste ingen av sosialhjelpsmottakerne som tok en grunnskoleutdanning. Dette var likt både for menn og kvinner og i alle aldersgrupper. Majoriteten av både mennene og kvinnene var registrert i en eller annen videregående utdanning. Dette gjaldt for 16 prosent av både de mannlige og kvinnelige langtidsmottakerne i den yngste aldersgruppa og for henholdsvis 17 og 19 prosent i gruppa med hele stønadspopulasjonen i 2004. I de eldre aldersgruppene var det ikke overraskende langt færre som tok videregående utdanning. Forskjellen mellom kjønnene når det gjaldt andelen som var registrert i en videregående utdanning, var liten i alle aldersgrupper. Forholdsvis få studerte ved et universitet eller en høyskole, men forskjellene mellom menn og kvinner var større i begge stønadsgupper enn for videregående nivå. Blant langtidsmottakerne var 3 prosent av kvinnene og 2 prosent av mennene i aldersgruppa 25-39 år registrert i en universitets- eller høyskoleutdanning av lavere grad, og i gruppa med hele stønadspopulasjonen 2004 var tilsvarende andeler henholdsvis noe over 4 prosent og noe under 3 prosent. Nesten ingen tok universitets- eller høyskoleutdanning av høyere grad i noen av aldersgruppene.

I hele befolkningen var andelen registrert i utdanning langt høyere i aldersgruppa 18-24 år enn blant sosialhjelpsmottakerne. Dette er naturlig da denne aldersgruppa både omfatter mange av de som tar det siste eller nest siste år i videregående utdanning og også svært mange av de som er studenter ved universiteter og høyskoler. Om lag 47 prosent av mennene og 56 prosent av kvinnene i denne aldersgruppa var registrert i enten videregående eller høyere utdanning. I de andre aldersgruppene var det ikke så store forskjeller mellom sosialhjelpsmottakerne og befolkningen totalt, men blant de som var i utdanning var det generelt forholdsvis flere av sosialhjelpsmottakerne enn av befolkningen totalt som var registrert i en videregående utdanning og færre i en høyere utdanning.

Tabell 4.17. Langtidsmottakere, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober 2004, kjønn og alder. Prosent

Alder	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad	Ikke i utdanning
Prosent						
Menn, i alt	40205	0,4	5,6	1,4	0,2	92,4
18-24 år	8024	0,2	15,7	1,1	0,1	82,8
25-39 år	16236	0,4	4,3	2,0	0,3	93,0
40-59 år	13775	0,5	2,0	1,0	0,2	96,2
60 år og over	2160	0,0	0,1	0,2	0,1	99,6
Kvinner, i alt	27555	0,2	6,5	2,1	0,2	91,1
18-24 år	6261	0,1	16,3	2,3	0,1	81,3
25-39 år	10758	0,4	5,5	3,1	0,3	90,8
40-59 år	8416	0,3	2,1	1,1	0,1	96,5
60 år og over	2120	-	0,2	0,0	-	99,8

Tabell 4.18. Stønadspopulasjonen 2004, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober, kjønn og alder. Prosent

Alder	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad	Ikke i utdanning
Prosent						
Menn, i alt	72035	0,2	6,3	1,9	0,3	91,2
18-24 år	15769	0,1	17,0	2,3	0,2	80,3
25-39 år	29367	0,3	4,0	2,6	0,5	92,6
40-59 år	23224	0,3	1,8	1,0	0,2	96,6
60 år og over	3675	0,0	0,1	0,1	0,1	99,7
Kvinner, i alt	57262	0,2	7,4	3,1	0,3	89,1
18-24 år	13038	0,1	18,7	3,8	0,2	77,2
25-39 år	23497	0,2	5,2	4,3	0,6	89,7
40-59 år	16744	0,2	1,9	1,6	0,2	96,1
60 år og over	3983	-	0,1	0,0	-	99,9

Tabell 4.19. Befolkningen 18 år og over, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober 2004, kjønn og alder. Prosent

Alder	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad	Ikke i utdanning
Prosent						
Menn, i alt	1730170	0,0	3,7	3,9	1,6	90,8
18-24 år	195589	0,0	24,4	17,0	5,8	52,8
25-39 år	499136	0,0	1,4	4,8	2,7	91,1
40-59 år	633957	0,0	0,4	1,2	0,3	98,1
60 år og over	401488	0,0	0,0	0,1	0,0	99,9
Kvinner, i alt	1795889	0,0	3,3	6,2	1,6	88,9
18-24 år	187827	0,0	22,5	27,3	6,0	44,1
25-39 år	486153	0,0	1,7	7,6	2,8	87,9
40-59 år	612662	0,0	0,6	2,9	0,6	95,9
60 år og over	509247	0,0	0,0	0,1	0,0	99,9

Tabell 4.20. Langtidsmottakere, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober 2004 og bosted per 1. januar 2005. Prosent

Bosted	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad	Ikke i utdanning
Prosent						
I alt	67760	0,3	6,0	1,6	0,2	91,9
Oslo	11060	0,0	3,4	1,8	0,3	94,4
Bergen	4943	0,5	6,2	2,2	0,6	90,5
Trondheim	2367	0,1	7,1	3,0	0,8	89,0
Stavanger	2005	-	6,3	2,2	0,2	91,3
Andre storbyer ¹	6238	0,3	7,4	1,8	0,1	90,4
Resten av landet	41147	0,4	6,3	1,4	0,1	91,8

¹ Andre storbyer omfatter Fredrikstad, Drammen, Skien, Kristiansand og Tromsø.

Tabell 4.21. Stønadspopulasjonen 2004, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober og bosted per 1. januar 2005. Prosent

Bosted	Antall personer	Grunnskolenivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad	Ikke i utdanning
Prosent						
I alt	129297	0,2	6,8	2,4	0,3	90,3
Oslo	18309	0,0	3,9	2,4	0,6	93,1
Bergen	7983	0,3	7,0	3,0	0,9	88,8
Trondheim	4749	0,1	8,1	4,9	1,0	85,9
Stavanger	3414	-	7,4	2,9	0,4	89,3
Andre storbyer ¹	10741	0,2	7,7	2,3	0,3	89,5
Resten av landet	84101	0,2	7,2	2,2	0,2	90,2

¹ Andre storbyer omfatter Fredrikstad, Drammen, Skien, Kristiansand og Tromsø.

Bosted

I både gruppa med langtidsmottakere og i gruppa med hele stønadspopulasjonen i 2004 var det høyest andel i utdanning blant de som var bosatt i Trondheim og lavest andel blant bosatte i Oslo. Blant de med bostedsadresse i Trondheim var 11 prosent av langtidsmottakerne i utdanning og blant de i Oslo under 6 prosent. Tilsvarende tall for hele stønadspopulasjonen i 2004 var 14 prosent og 7 prosent. Selv om det i alle bostedsregioner var et stort flertall som tok videregående utdanning av alle registrerte i utdanning, er det verdt å merke seg at det spesielt blant langtidsmottakerne relativt sett var forholdsvis mange som faktisk studerte ved et universitet eller en høyskole blant sosialhjelpsmottakere fra Trondheim og Oslo.

Innvandringskategori

I gruppa med langtidsmottakerne og også i gruppa med hele stønadspopulasjonen i 2004 var det blant menn en større andel av førstegenerasjonsinnvandrere enn av de uten innvandrerbakgrunn som var i utdanning. Blant de kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere var andelen registrert i utdanning akkurat den samme som andelen blant de uten innvandrerbakgrunn. De fleste førstegenerasjonsinnvandrere som tok en utdanning, var i likhet med

de uten innvandrerbakgrunn registrert i en videregående utdanning. I gruppa med stønadsmottakere hele perioden 2002-2004 var det som vi har sett, totalt bare 2 prosent i utdanning. Det er derfor ikke laget noen tabell for denne gruppa.

Blant de få etterkommerne blant sosialhjelpsmottakerne var det forholdsvis flere som var i utdanning enn i de andre kategoriene. Det gjaldt særlig for kvinner i begge gruppene. En av fem av de kvinnelige etterkommerne var i utdanning, enten i videregående eller i høyere utdanning.

En noe lavere andel av sosialhjelpsmottakerne var i utdanning enn av hele befolkningen både blant førstegenerasjonsinnvandrerne og blant de uten innvandrerbakgrunn. Et unntak fra dette mønsteret finner vi for kvinner uten innvandrerbakgrunn i hele stønadspopulasjonen 2004. En like stor andel av disse kvinnene som av kvinnene i befolkningen totalt var registrert i en utdanning.

Tabell 4.22. Langtidsmottakere, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober 2004, kjønn og innvandringskategori. Prosent

Innvandringskategori	Antall personer	Grunnskole-nivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad	Ikke i utdanning
Prosent						
Menn, i alt	40205	0,4	5,6	1,4	0,2	92,4
Førstegenerasjons innvandrere	13556	1,1	7,1	1,7	0,4	89,6
Etterkommere	134	-	9,7	1,5	-	88,8
Ikke innvandrere	26515	0,0	4,8	1,2	0,1	93,9
Kvinner, i alt	27555	0,2	6,5	2,1	0,2	91,1
Førstegenerasjons innvandrere	7940	0,8	6,4	1,8	0,2	90,9
Etterkommere	88	-	15,9	3,4	-	80,7
Ikke innvandrere	19527	0,0	6,5	2,2	0,2	91,2

Tabell 4.23. Stønadspopulasjonen 2004, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober, kjønn og innvandringskategori. Prosent

Innvandringskategori	Antall personer	Grunnskole-nivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad	Ikke i utdanning
Prosent						
Menn, i alt	72035	0,2	6,3	1,9	0,3	91,2
Førstegenerasjons innvandrere	18600	0,9	7,7	2,1	0,5	88,8
Etterkommere	353	-	12,7	3,4	0,6	83,3
Ikke innvandrere	53082	0,0	5,8	1,8	0,3	92,1
Kvinner, i alt	57262	0,2	7,4	3,1	0,3	89,1
Førstegenerasjons innvandrere	11863	0,7	7,2	2,3	0,3	89,4
Etterkommere	244	-	13,5	6,1	0,4	79,9
Ikke innvandrere	45155	0,0	7,4	3,3	0,3	89,0

Tabell 4.24. Befolkningen 18 år og over, etter utdanningsaktivitet per 1. oktober 2004, kjønn og innvandringskategori. Prosent

Innvandringskategori	Antall personer	Grunnskole-nivå	Videregående nivå	Høyere utdanning, lavere grad	Høyere utdanning, høyere grad	Ikke i utdanning
Prosent						
Menn, i alt	1730170	0,0	3,7	3,9	1,6	90,8
Førstegenerasjons innvandrere	121867	0,3	5,3	4,6	2,6	87,2
Etterkommere	5724	-	14,5	12,6	6,3	66,7
Ikke innvandrere	1602579	0,0	3,5	3,8	1,5	91,1
Kvinner, i alt	1795889	0,0	3,3	6,2	1,6	88,9
Førstegenerasjons innvandrere	128787	0,4	5,3	6,8	2,7	84,9
Etterkommere	5348	-	14,4	17,3	6,6	61,7
Ikke innvandrere	1661754	0,0	3,1	6,1	1,5	89,2

5. Inntekt

I det følgende ser vi på inntektene til de tre gruppene av sosialhjelpsmottakere som tidligere er omtalt i dette notatet. *Langtidsmottakere* er alle personer som har minst én stønadsperiode av minst seks måneders varighet i løpet av årene 1998-2004. Personer med *vedvarende sosialhjelp* inngår i gruppen av langtidsmottakere, men har i tillegg mottatt sosialhjelp sammenhengende i perioden 2002-2004. I tillegg belyses inntektsforholdene til alle som inngår i stønadspopulasjonen i 2004, dvs. *alle sosialhjelpsmottakere* som har et stønadsforhold i løpet av 2004.¹

5.1. Individuelle inntekter

De individuelle inntektene til sosialhjelpsmottakerne er som forventet lave. Tabell 5.1 viser at gjennomsnittlig inntekt etter skatt for alle sosialhjelpsmottakere var på 131 000 kroner i 2003. Langtidsmottakere hadde en gjennomsnittlig inntekt om lag på samme nivå som hele gruppen av sosialhjelpsmottakere (130 000 kroner), mens de som var vedvarende mottakere av sosialhjelp hadde en gjennomsnittsinntekt om lag 10 000 kroner høyere enn dette, 142 000 kroner. Til sammenlikning var gjennomsnittlig inntekt etter skatt for alle voksne personer² 208 000 kroner i 2003, det vil si 66 000 kroner mer enn for de som er vedvarende mottakere av sosialhjelp og nesten 80 000 kroner mer enn for alle langtidsmottakere av sosialhjelp.

Figur 5.1 viser inntektssammensetningen for de tre gruppene sosialhjelpsmottakere og for hele befolkningen. Yrkestilknytningen til langtidsmottakere er lav, og figuren viser tydelig at yrkesinntekt utgjør langt mindre for langtidsmottakere av sosialhjelp enn for resten av befolkningen. Sosialhjelp utgjør en større andel av samlet inntekt jo lenger en person mottar sosialhjelp. Blant dem som er vedvarende mottakere er sosialhjelp den helt dominerende inntektskilden, med en andel på nær 80 prosent av samlet inntekt.

Tabell 5.1. Gjennomsnittlige inntekter for mottakere av sosialhjelp, etter stønadsomfang. 2003. Kroner

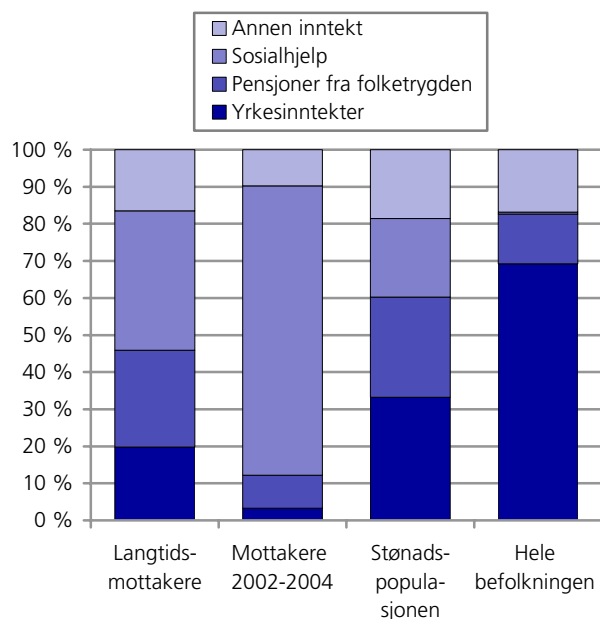
	Langtidsmottakere		Hele stønads- popula- sjonen 2004
	I alt	Stønads- mottakere hele perioden 2002-2004	
Yrkesinntekter	28 300	4 800	49 600
<i>Av dette:</i>			
Sykepenger	4 600	200	7 300
+ Kapitalinntekter	300	100	400
+ Overføringer	114 000	140 000	99 600
Skattepliktige overføringer	46 100	14 200	52 600
<i>Av dette:</i>			
Pensjoner fra folketrygden	37 200	12 900	40 500
<i>Av dette:</i>			
Alderspensjon	800	1 300	1 500
Rehabilitering og atføring	19 200	6 400	18 800
Overgangsstønad	3 100	100	3 900
Uførepensjon	14 600	5 100	16 300
Tjenestepensjon mm.	800	200	1 200
Arbeidsledighetstrygd	5 900	300	8 100
Mottatte bidrag mm.	2 200	900	2 800
Skattefrie overføringer	67 900	125 700	47 000
<i>Av dette:</i>			
Barnetrygd	5 000	2 600	5 900
Bostøtte	5 400	8 900	4 000
Sosialhjelp	53 600	113 000	31 700
= Samlet inntekt	142 700	144 800	149 600
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	12 400	2 600	18 600
= Inntekt etter skatt	130 300	142 200	131 000
Antall stønads-mottakere	67 230	3 463	127 140

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Inntektsstatistikk for personer og familier.

¹ Tallene i dette kapittelet er hentet fra Statistisk sentralbyrås inntektsstatistikk for personer fra 2003. Det er satt som betingelse at alle personer skal være bosatt ved utgangen av 2003 og at det skal finnes inntektsopplysninger om de for samme år. Dette resulterte i at 2 157 personer ble ekskludert.

² Hele befolkningen blir her regnet som bosatte personer per 31.12.2003, 17 år og eldre.

Figur 5.1. Andeler samlet inntekt

Svak tilknytning til arbeidslivet

Som det ble vist i kapittel 3.3 er det relativt få langtidsmottakere av sosialhjelp som er sysselsatt. Dette kommer også klart fram i inntektsstatistikken. Tallene tyder på at de aller fleste langtidsmottakerne av en eller annen grunn står utenfor arbeidslivet. Over halvparten har ingen yrkesinntekt. Blant de som er vedvarende mottakere av sosialhjelp er denne andelen enda lavere, 13 prosent. Yrkesinntekten minsker altså i betydning med økende stønadstid. Utbetalinger av sykepenger³ er også lave. Tatt i betraktning at langtidsmottakere er en gruppe med svak tilknytning til arbeidsmarkedet, blir de dermed avhengige av ulike overføringer fra det offentlige – ikke bare sosialhjelp.

Få alderspensjonister mottar sosialhjelp

Alderspensjonister mottar relativt sjelden sosialhjelp. Dette ser vi ved at få mottar alderspensjon. Kun 5 prosent av vedvarende mottakere av sosialhjelp og 2 prosent av de to andre gruppene var alderspensjonister (tabell 5.2). Blant de tre gruppene stønadsmottakere har langtidsmottakere minst alderspensjon.

Mange langtidsmottakere på rehabiliterings- og atføringspenger

Personer på rehabiliterings- og atføringspenger er overrepresentert blant langtidsmottakere av sosialhjelp. En av fem langtidsmottakere mottar rehabiliterings- og atføringspenger. Disse utgjør en større andel blant langtidsmottakere enn i hele befolkningen. Et lignende mønster finner vi for uførepensjon. Langtidsmottakere og alle sosialhjelpsmottakere mottar

gjennomsnittlig over 14 000 kroner mer enn resten av befolkningen i uførepensjon.

Arbeidsledighetstrygd avtar når stønadstiden øker

Mange arbeidsledige går over på sosialhjelp når de ikke lenger er berettiget til å motta arbeidsledighetstrygd. Sosialhjelpen opphører for en del når de igjen kommer i arbeid. Det er derfor ikke overraskende at personer med arbeidsledighetstrygd er overrepresentert blant alle sosialhjelpsmottakere og blant langtidsmottakere. Av alle sosialhjelpsmottakere mottok 14 prosent arbeidsledighetstrygd, og blant langtidsmottakere 11 prosent. Til sammenlikning var det blant resten av befolkningen kun 6 prosent. For vedvarende mottakere av sosialhjelp er derimot bildet et annet: kun 1 prosent mottar arbeidsledighetstrygd. Dette gjenspeiler den svake yrkestilknytningen til denne gruppen.

Få enslige forsørgere blant vedvarende mottakere av sosialhjelp

Som allerede omtalt i kapittel 3 mottar mange enslige forsørgere med overgangsstønad sosialhjelp. Tallene i tabell 5.1 kan imidlertid tyde på at en del mødre og eneforsørgere har behov for sosialhjelp kun en begrenset periode, men at de deretter kommer ut i arbeidslivet igjen. Barnetrygd utgjør en større andel av samlet inntekt for alle sosialhjelpsmottakere og langtidsmottakere enn for vedvarende mottakere av sosialhjelp. Det samme er tilfelle for overgangsstønad. Overgangsstønad for enslige forsørgere blir mottatt av henholdsvis 4 og 6 prosent blant langtidsmottakere og alle sosialhjelpsmottakere, mens det er tilnærmet ingen som mottar denne type stønad blant de som er vedvarende mottakere av sosialhjelp. Dette sier også noe om kjønnssammensetningen i gruppene av stønadsmottakere. Nedenfor fremkommer det at blant vedvarende mottakere av sosialhjelp er kun 35 prosent kvinner, mens blant alle sosialhjelpsmottakere, uavhengig av stønadstid, er andelen 44 prosent.

Vedvarende mottakere mest avhengige av sosialhjelp og bostøtte

Vedvarende mottakere får gjennomsnittlig 113 000 kroner i sosialhjelp i året og er ikke overraskende den gruppen som mottar mest. Nesten alle i denne gruppen (92 prosent) har sosialhjelp som viktigste inntektskilde og sosialhjelp utgjør 80 prosent av samlet inntekt. For langtidsmottakere utgjør sosialhjelp over en tredel av den samlede inntekten. I denne gruppen har 45 prosent sosialhjelp som viktigste inntektskilde.

Mottakere av bostøtte er overrepresentert blant vedvarende mottakere av sosialhjelp og om lag 40 prosent mottar denne stønaden. Denne gruppen mottar bortimot dobbelt så mye bostøtte som alle sosialhjelpsmottakere, i gjennomsnitt nærmere 9 000 kroner i året. Bostøtte blir i hovedsak gitt til minstepensjonister, men i de senere årene har det vært en tendens til at en stadig større andel går til småbarnsfamilier og enslige forsørgere (Rikstrygdeverket 2005).

³ Sykepenger omfatter kun beløp utbetalt av trygdekontoret og altså ikke sykepenger som er betalt av arbeidsgiver de første 16 dagene av sykemeldingsperioden, eller beløp refundert av trygdekontoret til arbeidsgivere som betaler sykepenger (i form av lønn) til arbeidstakere utover 16. dag.

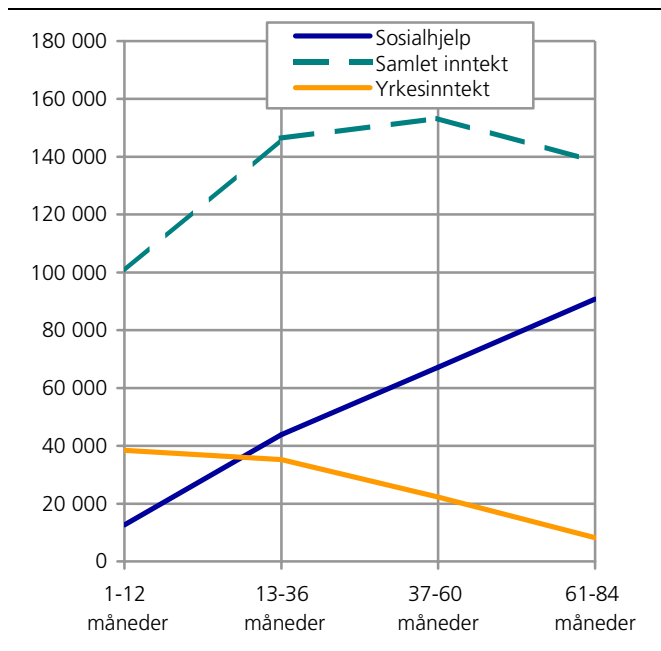
Tabell 5.2. Andeler sosialhjelpsmottakere som mottar de ulike inntektspostene i 2003

	Langtidsmottakere		Hele stønads- populasjonen 2004
	I alt	Stønads- mottakere hele perioden 2002-2004	
Yrkesinntekter	42	13	54
Av dette:			
Sykepenger	12	2	17
+ Kapitalinntekter	82	65	86
+ Overføringer	97	100	92
Skattepliktige overføringer	54	24	59
Av dette:			
Pensjoner fra folketrygden	39	19	40
Av dette:			
Alderspensjon	2	5	2
Rehabilitering og atføring	23	9	20
Overgangsstønnad	4	0	6
Uførepensjon	12	5	13
Tjenestepensjon mm.	4	1	5
Arbeidsledighetstrygd	11	1	14
Mottatte bidrag mm.	12	4	16
Skattefrie overføringer	94	100	83
Av dette:			
Barnetrygd	18	9	22
Bostøtte	26	38	20
Sosialhjelp	89	100	68
= Samlet inntekt	99	100	99
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	53	16	63
= Inntekt etter skatt	99	100	99
Antall stønadsmottakere	67 230	3 463	127 140

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Inntektsstatistikk for personer og familier.

5.2. Inntektssammensetning etter lengde på stønadstid

Tabell 5.3 viser inntektssammensetningen for stønadsmottakere som var registrert som sosialhjelpsmottakere i 2004 og hadde minst én stønadperiode på minst 6 måneder fra 1998 til 2004. Disse er videre inndelt i fire grupper etter hvor mange måneder de totalt har mottatt sosialhjelp disse årene. Samlet inntekt stiger med stønadstidens varighet, og når en topp for gruppen som er mottakere i 37 til 60 måneder (se figur 5.2). Deretter faller inntekten noe for de som har mottatt sosialhjelp lengst. Yrkesinntekten, derimot, minsker i betydning med økt stønadstid. For mottakere som har mottatt sosialhjelp lengst (over 61 måneder) er yrkesinntekten svært lav. Sosialhjelpen øker på sin side etter hvert som stønadstiden øker. Langtidsmottakernes lavere yrkesinntekt kompenseres altså i noen grad av høyere sosialhjelpsytelser.

Figur 5.2. Sosialhjelp, yrkesinntekt og samlet inntekt etter stønadstid. Gjennomsnitt kroner. 2003

Desto lengre stønadstid, jo svakere yrkestilknyttet

Mønsteret er at desto flere måneder personen har mottatt sosialhjelp, jo mindre er yrkesinntekten. Samme tendens gjelder for sykepenger og arbeidsledighetstrygd: de som har mottatt sosialhjelp over kortest periode mottar mest, og de som har vært sosialhjelpsmottakere over flest måneder, mottar minst. Dette henger sammen med at både sykepenger og arbeidsledighetstrygd er tidsbegrensede ytelser. Etter stønadperiodens utløp, vil flere som ikke har kommet seg i jobb eller gått over på varige pensjonsordninger, bli henvist til sosialhjelp.

... og større avhengighet av sosialhjelp

Sosialhjelp øker etter lengden på stønadstid og kompenseres for lavere yrkesinntekt. For de som har vært stønadsmottakere i under ett år utgjør sosialhjelp 13 prosent av samlet inntekt, mens for de som har vært mottakere i 61 til 84 måneder representerer sosialhjelp hele 66 prosent. Av andre overføringer ser vi at det er gruppen som har mottatt sosialhjelp i 37 til 60 måneder som i gjennomsnitt mottar mest i rehabiliterings- og atføringspenger, samt uførepensjon. Siden andelen med sykepenger er størst for de som har vært mottakere i mindre enn 36 måneder, kan dette tyde på at noen sosialhjelpsmottakere først har blitt syke og deretter går over på rehabiliteringspenger og uførepensjon. De som mottar sosialhjelp enda lengre (over 60 måneder) har på sin side en inntektssammensetning som avviker fra de andre gruppene, med et veldig lavt innslag av andre inntekter enn sosialhjelp.

Tabell 5.3. Gjennomsnittlige inntekter for langtidsmottakere av sosialhjelp, etter stønadstid. 2003. Kroner

	I alt	Lengden på sosialhjelp, 1998-2004			
		1-12 måneder	13-36 måneder	37-60 måneder	61-84 måneder
Yrkesinntekter	28 300	38 500	35 300	22 300	8 200
<i>Av dette:</i>					
Sykepenger	4 600	6 200	6 100	3 500	600
+ Kapitalinntekter	300	200	400	300	200
+ Overføringer	114 000	61 700	110 700	130 700	130 000
Skattepliktige overføringer	46 100	36 500	51 100	49 100	28 400
<i>Av dette:</i>					
Pensjoner fra folketrygden	37 200	25 500	39 500	42 400	26 600
<i>Av dette:</i>					
Alderspensjon	800	600	600	900	1 300
Rehabilitering og atføring	19 200	15 100	20 100	21 000	14 900
Overgangsstønad	3 100	3 300	4 400	2 200	500
Uførepensjon	14 600	6 300	14 600	19 500	10 600
Tjenestepensjon mm.	800	1 000	1 000	500	300
Arbeidsledighetstrygd	5 900	7 600	7 900	4 300	900
Mottatte bidrag mm.	2 200	2 400	2 700	1 900	700
Skattefrie overføringer	67 900	25 100	59 500	81 600	101 500
<i>Av dette:</i>					
Barnetrygd	5 000	4 800	6 200	4 500	2 000
Bostøtte	5 400	1 700	4 700	7 000	7 500
Sosialhjelp	53 600	12 600	43 900	67 200	90 800
= Samlet inntekt	142 700	100 300	146 400	153 300	138 300
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	12 400	14 000	14 700	11 100	5 200
= Inntekt etter skatt	130 300	86 200	131 600	142 200	133 100
Antall stønadsmottakere	67 230	6 763	32 317	19 340	8 810

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Inntektsstatistikk for personer og familier.

... mens enslige mødre går tilbake til yrkeslivet

Mottakere av barnetrygd og overgangsstønad for enslige forsørgere er overrepresentert i gruppen som har mottatt sosialhjelp i 13 til 36 måneder. Dette kan tyde på at denne gruppen består av mange mødre og enslige forsørgere. I denne gruppen mottar 22 prosent barnetrygd og 6 prosent overgangsstønad. Som tidligere nevnt kan det virke som om enslige forsørgere mottar sosialhjelp i en avgrenset periode før de kommer seg i arbeid eller tar videre utdanning. Tidligere studier har vist at for enslige forsørgere øker yrkestilknytningen og da også (yrkes)inntekten betraktelig de første årene etter at overgangsstønaden opphører (Dahl 2003). Barnetrygd, underholdsbidrag og overgangsstønad utgjør 10 prosent av samlet inntekt for de som har mottatt sosialhjelp mindre enn ett år, mens for de som har mottatt sosialhjelp i 61 til 84 måneder utgjør disse til sammen kun 2 prosent.

5.3. Alder og kjønn

Kvinner har høyest samlet inntekt blant langtidsmottakere, i gjennomsnitt 20 000 kroner høyere enn for menn. I gruppen av vedvarende mottakere av sosialhjelp er det derimot svært liten forskjell i samlet inntekt. Menn har i gjennomsnitt noe høyere beløp enn kvinner. Det er også mindre forskjeller mellom aldersgrupper for vedvarende mottakere av sosialhjelp.

I denne stønadsgruppen er sosialhjelpsutbetalingene høye for alle aldersgrupper.

Menn har noe sterkere tilknytning til arbeidslivet

Det er flest mannlige sosialhjelpsmottakere, særlig blant de som er vedvarende mottakere av sosialhjelp. I 2003 var 65 prosent i denne gruppen menn. Det er liten forskjell mellom de ulike gruppene stønadsmottakere når det gjelder kjønnsforskjeller i inntekt. Mannlige langtidsmottakere har en noe sterkere yrkestilknytning enn kvinner. De har en høyere gjennomsnittlig yrkesinntekt og er overrepresentert blant dem som mottar arbeidsledighetstrygd og sykepenger. Menn mottar også mer i sosialhjelp enn kvinner. Kvinner har på sin side generelt mer forsørgeransvar enn menn. Kvinnelige langtidsmottakere får derfor mer i barnetrygd, underholdsbidrag og overgangsstønad. Videre er kvinner overrepresentert når det gjelder mottak av alderspensjon, uførepensjon og bostøtte.

Unge er periodemottakere av sosialhjelp

En av fem langtidsmottakere er under 25 år. Blant vedvarende mottakere av sosialhjelp er det svært få i denne aldersgruppen, kun 6 prosent.⁴ Dette kan tyde på at de yngste sosialhjelpsmottakerne er periodemot-

⁴ 207 personer registrert bosatt i 2003.

takere, med andre ord at de mottar sosialhjelp kun i overgangsperioder. Denne aldersgruppen er i større grad utsatt for svingninger i utdanningstilbud og arbeidsmarked. Etter endt utdanning er man ikke berettiget til arbeidsledighetstrygd, og man kan anta at en del nyutdannede mottar sosialhjelp i en periode før de kommer seg inn på arbeidsmarkedet.

Den samlede inntekten er lavere for langtidsmottakere under 25 år enn for alle andre aldersgrupper (se figur 5.3). Yrkesinntekten er relativt lav og denne aldersgruppen mottar minst i offentlige overføringer, deriblant sosialhjelp. De lave inntektene både i form av yrkesinntekt og overføringer, gjelder både kvinner og menn. Vi kan anta at det er en relativt stor andel som bor sammen med sine foreldre og derfor inngår i en husholdning med flere inntekter. Alle som er 18 år og eldre har rett på sosialhjelp på individuelt grunnlag.

Flest unge menn blant langtidsmottakere

Aldersgruppen 25 til 39 år er overrepresentert blant sosialhjelpsmottakere. Over 40 prosent av langtidsmottakere tilhører denne aldersgruppen, de fleste er menn. Samlet inntekt er relativt høy, sammenlignet med andre mottakere av sosialhjelp. Inntektssammensetningen bærer preg av at disse personene har tettere tilknytning til arbeidslivet enn andre aldersgrupper, ved at yrkesinntekten er relativt høy og ved at mange er mottakere av arbeidsledighetstrygd og sykepenger. Det er også her man finner de som mottar mest i rehabiliterings- og atferingspenger. Aldersgruppen består, naturlig nok, av mange mødre og den største forskjellen mellom kjønnene er at kvinner mottar støtteordninger i forbindelse med forsørgeransvar, som barnetrygd, underholdsbidrag og overgangsstønad for enslige forsørgere. For kvinner er det denne aldersgruppen som har høyest samlet inntekt.

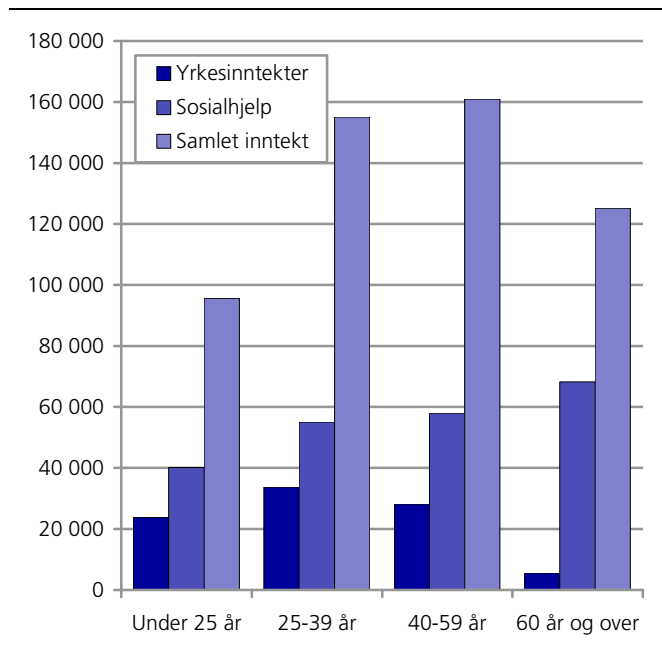
Høyest samlet inntekt til de mellom 40 og 59 år

Aldersgruppen 40 til 59 år utgjør også en stor andel av sosialhjelpsmottakerne. De er overrepresentert blant vedvarende mottakere av sosialhjelp, der de utgjør hele 40 prosent. Som det fremgår av figur 5.3 er det denne aldersgruppen vi finner de med høyest samlet inntekt blant langtidsmottakere. Dette gjelder alle tre gruppene stønadsmottakere. Personer som mottar uførepensjon er overrepresentert i denne gruppen. Dette er ikke overraskende, i og med at de gjerne har vært yrkesaktive i noen år.

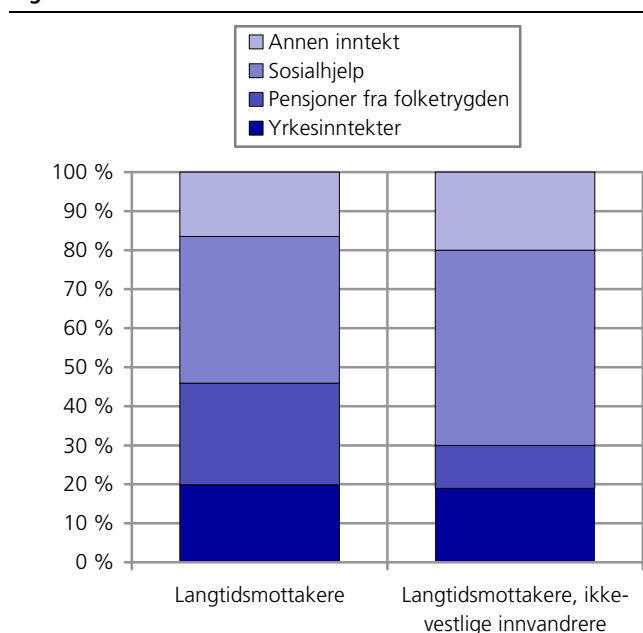
Eldre kvinnelige langtidsmottakere har lavest inntekt
Sosialhjelpsmottakere over 60 år utgjør kun 6 prosent av langtidsmottakere, men blant vedvarende mottakere av sosialhjelp representerer de 17 prosent. I denne aldersgruppen er det naturlig nok mange alders- og uførepensjonister. De er i slutten av eller over yrkesaktiv alder og den gjennomsnittlige yrkesinntekten er lav. Blant mannlige langtidsmottakere er det denne aldersgruppen som mottar mest i overføringer. Eldre

kvinnelige langtidsmottakere skiller seg ut med langt lavere inntekt enn for menn på samme alder. Man må ta i betraktning at noen av disse eldre kvinnene kan dele husholdning med en ektemann som kan ha høyere inntekt. For kvinner over 60 år som inngår i gruppen av vedvarende mottakere av sosialhjelp, er samlet inntekt 35 000 kroner lavere enn for menn i samme aldersgruppe.

Figur 5.3. Sosialhjelp, yrkesinntekt og samlet inntekt for langtidsmottakere. Gjennomsnitt kroner. 2003

Figur 5.4. Andeler av samlet inntekt

5.4. Innvandrerbefolkningen

Som tidligere omtalt er det en sterk overrepresentasjon av ikke-vestlige innvandrere blant langtidsmottakere av sosialhjelp, selv om innføringen av den nye introduksjonsstønaden i noen grad kan overestimere tallet på innvandrere med sosialhjelp (se kapittel 2). Årsakene til dette kan være flere, men først og fremst det at ikke-vestlige innvandrere har en langt svakere yrkestilknytning enn den øvrige befolkningen i yrkesaktiv alder (Statistisk sentralbyrå 2006). For de som ikke er yrkesaktive og som i tillegg ikke har opparbeidet seg trygderettigheter, vil ofte økonomisk sosialhjelp bli viktigste kilde til livsopphold. Innvandrere med kort botid i Norge, vil derfor kunne risikere å bli langtidsmottakere av sosialhjelp (St meld 50, 1998-1999: 155). Inntektsstatistikk viser at sosialhjelpens inntektsmessige betydning minsker betraktelig med økende botid i landet, men for en del innvandrere fortsetter sosialhjelp å være en viktig inntektskilde selv etter flere års botid (Statistisk sentralbyrå 2004).

Figur 5.4 viser inntektssammensetningen for langtidsmottakere av sosialhjelp for alle langtidsmottakere og for langtidsmottakere med ikke-vestlig bakgrunn. Ikke-vestlige langtidsmottakere mottar en del mindre i pensjoner fra folketrygden enn andre langtidsmottakere. Dette skyldes både det at innvandrerne er yngre, og at ikke-vestlige innvandrere ikke har rukket å opparbeide seg trygderettigheter. Dette gjør ikke-vestlige innvandrere mer avhengige av sosialhjelp i stedet for ulike trygdeytelser.

5.5. Husholdningsinntekter

Mange sosialhjelpsmottakere er medlemmer av en større husholdning. Dette innebærer at sosialhjelpsmottakeren kan dele utgifter med andre i husholdningen som mottar inntekt, samtidig som det også kan bety at vedkommende har forsørgingsansvar for andre i husholdningen, for eksempel barn. For å få et mer helhetlig bilde av de økonomiske ressursene til langtidsmottakere av sosialhjelp vil vi avslutningsvis se på deres husholdningsinntekter ut fra data fra Inntekts og formuesstatistikken for husholdninger.⁵

Flerpersonshusholdninger har høyere inntekt

Det er klare økonomiske fordeler ved å være flere i en husholdning. Ofte er det flere inntektstakere, noe som medfører at flere kan dele på boutgifter og andre husholdningsutgifter. Store husholdninger har med andre ord stordriftsfordeler som aleneboende ikke har.

inntektene ved hjelp av en såkalt ekvivalensskala, eller forbruksvekter.⁶ Tabell 5.4 viser inntekt etter skatt per forbruksenhet, med andre ord husholdningens ekvivalentinntekt.

Aleneboende utgjør nær 60 prosent av alle husholdninger med en langtidsmottaker av sosialhjelp, mens vel 10 prosent er enslige forsørgere. I hele befolkningen utgjør aleneboende i overkant av 40 prosent av husholdningene mens enslige forsørgere utgjør om lag 6 prosent, noe som indikerer at disse to husholdningstypene er overrepresenterte blant langtidsmottakere av sosialhjelp. Det er relativt få langtidsmottakere blant par uten barn, med en andel på om lag 5 prosent. Menn er hovedinntektstaker i over halvparten av husholdningene. Aldersgruppen 25 til 39 år er videre overrepresentert som hovedinntektstaker blant langtidsmottakere.

Gjennomsnittlig inntekt etter skatt per forbruksenhet for aleneboende langtidsmottakere er 114 000 kroner i 2003. For sosialhjelpshusholdninger med to eller flere medlemmer er derimot inntekten nesten 40 000 kroner mer (per forbruksenhet). Til sammenlikning er gjennomsnittlig inntekt etter skatt per forbruksenhet for hele befolkningen på 225 000 kroner. Alle husholdninger med en langtidsmottaker av sosialhjelp, uansett husholdningstype, har altså et inntektsnivå på under 70 prosent av nivået til gjennomsnittshusholdningen, mens enslige langtidsmottakere på sin side bare har en inntekt tilsvarende halvparten av gjennomsnittsinntekten.

Inntektssammensetningen er svært forskjellig for husholdninger bestående av bare ett eller flere medlemmer. Yrkesinntekten utgjør nesten tre ganger så mye av samlet inntekt for flerpersongshusholdninger som blant aleneboende. Dette er ikke overraskende med tanke på at i husholdninger med langtidsmottakere vil en husholdning med ett medlem kun bestå av langtidsmottakeren selv, mens en flerpersongshusholdning vil ha medlemmer som i noen grad kan bidra med inntekter fra inntektsgivende arbeid. Det er dermed som forventet at både sosialhjelp og andre stønader fra det offentlige utgjør langt større andel av samlet husholdningsinntekt for aleneboende langtidsmottakere enn for flerpersongshusholdninger.

For å sammenligne de økonomiske levekårene til store og små husholdninger er det derfor vanlig å justere

⁵ I og med at dette er en utvalgsundersøkelse er tallene mer statistisk usikre enn tallene i foregående avsnitt som er en totaltelling.

⁶ Det er her benyttet en skala anbefalt av EU som tilordner første voksne husholdningsmedlem en vekt lik 1, neste voksne vekt lik 0,5 og barn vekt lik 0,3. For en nærmere omtale av ekvivalensskalaer viser vi ellers til kapittel 2.3 i Statistisk sentralbyrå (2006).

Tabell 5.4. Inntektssammensetningen til husholdninger hvor minst én person mottok sosialhjelp i 2004, etter stønadsomfang og antall personer i husholdningen. Gjennomsnitt. 2003

	Alle husholdninger med stønadsmottakere				Husholdninger med langtidsmottakere			
	Antall personer i husholdningen				Antall personer i husholdningen			
	I alt	1	2	>2	I alt	1	2	>2
Yrkesinntekter	116 200	37 300	127 200	251 000	71 200	20 500	91 600	171 600
+ Kapitalinntekter	1 600	500	3 300	2 600	800	100	500	2 300
+ Overføringer	132 800	97 300	141 300	191 200	144 600	107 500	156 000	220 400
Skattepliktige overføringer	74 300	53 800	89 700	100 700	66 700	48 200	85 600	95 900
<i>Av dette:</i>								
Pensjoner fra folketrygden	58 900	45 200	74 100	73 300	55 500	43 300	69 500	73 900
Tjenestepensjon mm.	3 000	1 600	3 800	5 000	2 000	0	4 400	4 800
Arbeidsledighetstrygd	8 600	6 600	6 500	13 800	6 500	4 800	7 400	9 800
Mottatte bidrag mm.	3 700	400	5 200	8 600	2 700	100	4 300	7 400
Skattefrie overføringer	58 600	43 500	51 600	90 500	77 900	59 300	70 400	124 600
<i>Av dette:</i>								
Barnetrygd	9 000	400	10 900	23 300	7 700	400	8 500	23 500
Bostøtte	4 300	2 500	4 900	7 200	5 800	3 000	6 300	11 600
Sosialhjelp	36 400	37 700	25 800	41 100	56 900	53 400	45 200	72 600
= Samlet inntekt	250 700	135 100	271 700	444 900	216 500	128 100	248 000	394 300
- Sum utlignet skatt og negative overføringer	39 800	18 200	40 700	78 100	27 100	14 400	28 900	54 600
= Inntekt etter skatt	210 900	116 900	231 100	366 700	189 400	113 700	219 100	339 700
Andel husholdninger	100,0	51,7	19,6	28,7	100,0	57,5	16,9	25,6
Antall observasjoner	906	294	179	433	496	186	91	219

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger.

Referanser

Dahl, Grete (2003): *Enslige forsørgere med overgangsstønad: Økonomisk situasjon etter avsluttet stønad*. Statistisk sentralbyrå, Notater 2003/84

Rikstrygdeverket (2005): *Trygdestatistisk årbok*

Statistisk sentralbyrå (2004): *Innvandring og innvandrere 2004*, Statistiske analyser nr 66.

Statistisk sentralbyrå (2006): *Økonomi og levekår for ulike grupper*, 2005. Rapporter 2006/3

Tidligere utgitt på emneområdet

Previously issued on the subject

Norges offisielle statistikk (NOS)

- D338: Inntektsstatistikk for personer og familier 2002-2003
D310: Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger 2002
D250: Sosialhjelp, barnevern og familievern 2001

Notater

- 1999/34: Osmunddalen, Å.; Kommunal variasjon i sosialhjelpsnivå, inntektsnivå blant sosialhjelpsmottakere og langtidsbruk av sosialhjelp
2003/1: Dahl, G. Arbeidsmarkedstiltak blant sosialhjelpsmottakere
2004/89: Lien, S. og Siverstøl, Ø.: Langtidsmottakere av sosialhjelp 1997-1999
2006/12: Lien, S. og Sivertstøl, Ø.: Veier ut av langtidsmottak av sosialhjelp.

Rapporter (RAPP)

- 2002/20: Økonomi og levekår for ulike grupper trygdemottakere 2001
2005/16: Veier inn i og ut av fattigdom: Inntektsmobilitet blant lavinntektshushold
2005/21: Foreldreøkonomi etter brudd: Omsorgsforeldres og samværsforeldres økonomiske situasjon 2002
2006/3: Økonomi og levekår for ulike grupper, 2005

Statistiske analyser (SA)

- 49: Enslige foreldre på arbeidsmarkedet 1980-1999
62: Inntekt, skatt og overføringer 2003
66: Innvandring og innvandrere 2004

Økonomiske analyser (ØA)

- 4/2003: Langørgen A., Mogstad M., og Aaberge R.: Et regionalt perspektiv på fattigdom.
2/2005: Epland J. og L. Kleven: Smalhans eller det gode livet? Økonomiske levestandard før og etter alderspensjonering.

Samfunnsspeilet

- 2/2001: Kirkeberg, M.I.: Innvandrershusholdningenes inntekter 1994 og 1998: Færre ikke-vestlige innvandrere med lav inntekt
6/2003: Ugreninov, E.: Hvorfor jobber så få alenemødre?
1/2005: Gaasø K.: Innvandrere og sosialhjelp: Mest hjelp til å etablere seg
4/2005: Sosiale indikatorer

De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter

Recent publications in the series Reports

- 2005/33 T. Hægeland, L.J. Kirkebøen, O. Raaum og K.G. Salvenes: Skolebidragsindikatorer. Beregnet for avgangskarakterer fra grunnskolen for skoleårene 2002-2003 og 2003-2004. 2005. 36s. 155 kr inkl.mva. ISBN 82-537-6878-8
- 2005/34 J.E. Finnvold og J. Svalund: Pasienterfaringer i allmennelegetjenesten før og etter fastlegeordningen. Del I Kronikeres erfaringer. Del II Kapasitetsforskjeller hos allmennlegene. 2005. 35s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6882-6
- 2005/35 T. Sandnes: Fordelingen av økonomiske ressurser mellom kvinner og menn. Inntekt, sysselsetting og tidsbruk. 2005. 42s. 155 kr inkl.mva. ISBN 82-537-6888-5
- 2005/36 T. Hægeland, L.J. Kirkebøen, O. Raaum og K.G. Salvenes: Skolebidragsindikatorer for Oslo-skoler. Beregnet for avgangskarakterer fra grunnskolen for skoleårene 2002-2003 og 2003-2004. 2005. 46s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6898-2
- 2005/37 B. Halvorsen, B.M. Larsen og R. Nesbakken: Norske husholdningers energiforbruk til stasjonære formål 1960 - 2003. En diskusjon basert på noen analyser i Statistisk sentralbyrå. 55s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6902
- 2005/38 I. Texmoen og N.M. Stølen: Arbeidsmarkedet for helse- og sosialpersonell fram mot år 2025. Dokumentasjon av beregninger med HELSEMOD 2005. 2005. 43s.155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6903-2
- 2005/39 B. Olsen: Flyktninger og arbeidsmarkedet 4. kvartal 2004. 2005. 32s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6905-9
- 2005/40 B.M. Larsen og R. Nesbakken: Temperatur-korrigert formålsfordeling av husholdningenes elektrisitetsforbruk i 1990 og 2001. 2005. 29s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6907-5
- 2005/41 A.C. Bøeng: Energibruk i husholdninger 1930 - 2004 og forbruk etter husholdningstype. 2005. 54s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6911-3
- 2006/1 I. Johansen: Konsumprisindeks for Svalbard 2005. 2006. 36s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6914-8
- 2006/2 T.H. Cristensen, E. Eide og A. Thomassen: Konsumprisindeks for Svalbard 2005. 2006. 43s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6914-8
- 2006/3 M.I. Kirkeberg, J. Epland og A. Andersen: Økonomi og levekår for ulike grupper, 2005. 2006. 103s. 210 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6922-9
- 2006/4 C. Berge, H. Næsheim og B. Østvedt: Sysselsatte og registrerte arbeidsledige på korttidsopphold i Norge. 2006. 54s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6934-5
- 2006/5 J.I. Hamre og M. Bråthen: Evaluering av ordinære arbeidsmarkedstiltak påbegynt 4. kvartal 2003. Dokumentasjon og analyse av effekter november 2004. 2006. 61s. 180 kr inkl.mva. ISBN 82-537-6926-1
- 2006/6 P.R. Johansen og J-A. Jørgensen: Virkningsberegninger på KVARTS. 2006. 60s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6937-7
- 2006/7 F. Foyn og K.A. Kjesbu: Brukernes vurdering av SkatteFUNN-ordningen. Delrapport i evalueringen av SkatteFUNN-ordningen. 2006. 62s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6938-5
- 2006/8 A. Langørgen, T.A. Galloway og R. Aaberge: Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser 2003. 2006. 35s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6953-9
- 2006/9 Y. Lohne og H. Nome Næsheim: Eldre i arbeidslivet. 22s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6955-5
- 2006/10 A. Langørgen og R. Aaberge: Inntektselastisiteter for kommunale tjenester. 2006. 19s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6960-1
- 2006/11 G. Berge og J.K. Undelstvedt: Kommunal avløpssektor: Gebyrer 2005 - Utslipp, rensing og slamdisponering 2004. 2006. 66s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6964-4.